Interreg
Austria-Hungary
European Union – European Regional Development Fund
BIG AT-HU

Oktatási segédanyag német nyelvi foglalkozásokhoz

ŐSZ

Bildungsdirektion Wien
Die Kinderfreunde
LAND BURGENLAND
westpannon

„BIG” Tudásplatform:
www.big-projects.eu

Tartalomjegyzék

Köszöntő 3
Előszó 4
Ismerkedés – Óvoda 7
Ismerkedés – 1. osztály 11
Ismerkedés – 2. osztály 12
Ismerkedés – 3. osztály 13
Ősz – Óvoda – Az őszi időjárás és öltözködés 17
Ősz – 1. osztály – Az őszi időjárás és öltözködés 28
Ősz – 2. osztály – Az őszi időjárás és öltözködés 35
Ősz – 3. osztály – Az őszi időjárás és öltözködés 40
Ősz – Óvoda – Őszi termések 52
Ősz – 1. osztály – Őszi termések 58
Ősz – 2. osztály – Őszi termések 64
Ősz – 3. osztály – Őszi termések 70
Szent Márton nap – Óvoda 80
Szent Márton nap – 1. osztály 86
Szent Márton nap – 2. osztály 88
Szent Márton nap – 3. osztály 90

IMPRESSZUM:

Kiadta a Nyugat-Pannon Nonprofit Kft.
9700 Szombathely, Horváth Boldizsár krt. 9. • Tel.: +36 94 500 495
E-mail: info@westpannon.hu • web: www.westpannon.hu
A kiadásért felel: Varga Eszter, ügyvezető igazgató
Grafika: Mauz Kft.
Nyomda: Yeloprint Kft.

Köszöntő

Tisztelt Olvasó!

Ön egy, a „BIG AT-HU - Oktatási együttműködések az AT-HU határrégióban” c. projekt keretében létrehozott oktatási segédletet tart a kezében, melynek célja gyakorlati segítséget nyújtani az óvodáskorú, valamint az 1-2-3. osztályos, általános iskolás gyermekek német nyelvi foglalkozásaihoz. A segédlet moduláris felépítésével, egymásra épülő, mindennapi élethelyzetekbe ágyazott tematikájával megkönnyíti a pedagógusok munkáját, egyben elősegíti a gyermekek használható nyelvtudáshoz jutását.

A Nyugat-Pannon Nonprofit Kft. megbízásából készített kézikönyvünket a mai kor felkészült pedagógusainak szánjuk, akik felismerték, hogy a nyelvi, kulturális és szociális kompetenciák, különösen a szomszédos országok nyelveinek ismerete előremutató jelentőséggel bírnak a közös gazdasági és élettérben, valamint a sikeres határon átnyúló együttműködés alapját jelentik ezekben a régiókban. E cél elérése során természetesen sok tényező bír jelentőséggel, ezek közül egyik a gyermekkortól kezdődő nyelvi képzés ösztönzése; amely a gyermekek életkorához és világához igazított módon, valamint a mindennapok részeként valósul meg.

Ezen szempontokat szem előtt tartva valósult meg a BIG AT-HU projekt is, melynek keretében, a szinergiát alkotó osztrák-cseh határszakaszon megvalósuló BIG AT-CZ és a szlovák-cseh határszakaszon megvalósuló BIG SK-AT projektekkel együttműködésben számos módszertani-didaktikai koncepció és anyag került kidolgozásra, a nyelvoktatás minőségének emelése érdekében. Négy ország több mint 20 szakértője dolgozta ki azokat az innovatív módszereket, amelyek a szomszédos nyelvi és többnyelvű oktatás, és a szociális és érzelmi fejlesztés folyamatos ösztönzését szolgálják az óvodáskortól egészen az iskoláskorig. A projektek eredményeiként született szakmai anyagok, köztük a most kézben tartott oktatási segédlet is, a projekt Tudásplatformján - www.big-projects.eu - a szabad felhasználás céljából, elektronikus formában rendelkezésre áll.

Örömünkre szolgál, hogy e kiadvány megjelentetésével hasznos segédletet nyújtunk az elkötelezett, a gyermekek jövőjét szem előtt tartó pedagógusok részére, és sok örömteli percet biztosítunk a kis tanulók számára!

Tisztelettel:

Varga Eszter
ügyvezető igazató
Nyugat-Pannon Nonprofit Kft.

Előszó

Az alábbi tananyag az óvodai nagycsoport és az általános iskola 1-2-3. osztályos pedagógusainak, tanulóinak készült. A tananyagot használó pedagógus nem a hagyományos módon végbemenő nyelvátadás mellett teszi le a voksát, figyelembe veszi azt, hogy az idegen nyelv tanulása emocionális kapcsolódással bír. Ennek okán rendkívül fontos a nyelvelsajátítás, nyelvtanulás kezdeti fázisában is az, hogy a gyerekben a pedagógus milyen érzelmi szálakat alakít ki a nyelvhez fűződő viszonyában.
A nyelvelsajátítás és nyelvtanulás záloga a pedagógus, az általa megválasztott (tan)anyag és módszer. Az összeállított tananyag is ezt tartja szem előtt, és a szerzők célja az volt, hogy a gyerekeknek már a kezdet kezdetén (a későbbiekben is) használható nyelvtudást adjanak át. A szerzők az anyagot a gyerekek adott szintre jellemző életkori sajátosságainak megfelelően állították össze. Ezért jellemző rá a tevékenységekbe ágyazott, életszerű helyzeteken alapuló feldolgozás.
A tananyag szerkezeti felépítését tekintve a témák a 4 évszak mentén jelennek meg. Olyan témákat dolgoz fel, amelyek megjelennek a gyermekek mindennapjaiban, így azokon keresztül számos kommunikációs helyzetet teremtve a szociális kompetenciák is fejleszthetők.
A 4 szint tananyaga egy kötetben található, a részletesen kidolgozott tématervekben minden szinten látható a pedagógus számára, milyen mélységben/megközelítésből dolgozták fel az adott témát az előző szinteken, és milyen mértékben, irányba léphet előre az anyagban azokkal a gyerekekkel, akik már rendelkeznek előismeretekkel.
A témák feldolgozása több egységben történik, és ennek során a fokozatos gazdagítás elve érvényesül. Minden egység állandó kezdő eleme a beszélgetőkör, amelyet egyszerű, alapvető szókincset tartalmazó rövid ráhangoló, motiváló beszélgetés követ az adott témával kapcsolatban. A pedagógus a témával kapcsolatban kérdéseket tesz fel a gyerekeknek, melyeket az adott szituációnak megfelelően meg is kell válaszolni teljes mondatokban, mert így készíthetők fel a gyerekek az életszerű helyzetekben kialakuló kommunikációra. Az ismétlődések elkerülése céljából az „Időjárás és öltözködés” témában minden évszaknál egyező kérdésekhez tartozó válaszokat csak az „Ősz” témánál adtuk meg. a pedagógiai szabadság értelmében a válaszok kiegészíthetők, változtathatók.
Az első egység után, amely a téma bevezetését szolgálja, a pedagógus lehetőleg minden alkalommal és szinten elviszi a gyerekeket élményszerző sétára. Az élményszerző séta után következik a második egység, amelyben a beszélgetőkör után a pedagógus egy újabb rövid motiváló beszélgetéssel idézi fel a gyerekekben az átélt élményeket, és kelti fel kíváncsiságukat a téma iránt.
A témák feldolgozása során a pedagógus lehetőség szerint egy történetből indul ki. A történetet a pedagógus először magyarul (anyanyelven) mondja el, ezzel készíti elő a német nyelvű történetet, és ezzel segíti elő, hogy a gyerekek még jobban megértsék a német nyelvű történetet. A német nyelvű történetekben a témához tartozó kulcsszavakat aláhúzással emeltük ki a pedagógusok jobb tájékozódásának elősegítése érdekében.

A magyar nyelvű történet után többnyire vizuális tevékenység következik, amely további motiváció a német nyelv elsajátítására. A tevékenység közben a pedagógus az egyszerűbb instrukciókat német nyelven adja, kérdezi a gyerekeket, mondókákat mond, és dalokat énekel nekik, ill. velük. A történetek német nyelven természetesen lerövidített változatban olvashatók, egyrészt azért, hogy a megértés a gyerekek számára könnyebb legyen, másrészt több, aktívan használható szót, kifejezést sajátítsanak el a gyerekek azokból, és tanulhassák meg az egyszerű/alapvető német mondatszerkezetet. Egyes történetek magasabb szinten párbeszédes formában is feldolgozásra kerültek, így a gyerekek eljátszhatják azt, amivel közvetlenül is átélhetik a történetben megjelenő élethelyzetet német nyelven. A párbeszédekkel olyan valós kommunikációs helyzetek teremthetők, amelyeknek szókincse más szituációban is használható, illetve a mondatok egyes elemeinek cseréjével változatos, bővülő mondatokat sajátíthatnak el a gyerekek az adott témákban.

A vizuális tevékenység nagyon fontos ebben az életkori szakaszban, hiszen a gyerek a vizuális ingereken keresztül tanulja a világot, ismeri meg környezetét, ill. ez az önkifejezés legjobb módja is. A tananyagban a témák feldolgozásában megjelenik a mozgás is, egy-egy mozgásos játékban, történetben, körjátékban, amely ebben az életkorban szintén fontos feltétele az eredményes idegen nyelvelsajátításnak.

Az éneklés is alapvető szükséglete, önkifejezési formája a gyereknek, melynek öröme nemcsak motivációt ad az idegen nyelv elsajátításához, hanem ténylegesen fejleszthetjük is vele a kiejtést, bővíthetjük a szókincset, a gyerek spontán módon elsajátíthatja a német nyelv nyelvtani szabályait, a német mondatok szórendjét, és azokat a nyelvtani szabályokat, amelyek megtanulása felnőttek tudatos nyelvtanulása során jelentősen nehezebbé válik.

A pedagógus a külső világ tevékeny megismerésénél élményekre alapoz, amelyeket a gyerekekkel közösen szerez. Erre az óvodai nevelés tágabb kereteket biztosít, mint az iskolai oktatás, mert ott az órai keretek, és a tantervek legtöbbször sajnos jelentős korlátot jelentenek, de az élményszerző séta helyett lehetőség nyílhat egy film levetítésére, vagy egy könyv nézegetésére az adott témával kapcsolatban az iskolában is.

Az óvodában a téma feldolgozása komplex módon történik, amely az 1. osztályban is megjelenik. Az óvoda és az 1. osztály azért hasonlít egymáshoz, mert így gördülékenyebbé, szinte észrevehetetlenné válik az átmenet a két szint között, nemcsak a németet iskolai keretek között kezdő tanulók, hanem azok számára is, akik már az óvodában is tanultak németül, mert nekik így sikerélményben és további örömben lehet részük a nyelvtanulás során.

Az 1. osztály annyiban különbözik az óvodai szinttől, hogy ott több szót, mondókát, dalt tanulnak a gyerekek, és a szituációkhoz kapcsolódó párbeszédek is bővülnek, a mondatok új elemekkel egészülnek ki. A tananyagban, és annak feldolgozásában a hangsúly a szóbeliségen van.

A 2. osztály annyiban különbözik az előző szintektől, hogy az adott témát más szempontból közelíti meg a pedagógus, más történetet mond el a gyerekeknek, több a párbeszédes elem, és ezzel ezen a szinten tovább bővül a szókincsük, több mondókát, dalt tanulnak, a párbeszédekben megjelenő mondatok új aspektusokkal, elemekkel egészülnek ki. A tananyagban, és annak feldolgozásában a fő hangsúly továbbra is a szóbeliségen van.

A 3. osztályban a pedagógus a témát mélyebben, ugyancsak más aspektusból közelíti meg, így az elv ugyanaz marad, és továbbra is a szóbeliségen van a fő hangsúly. Ez abban az oktatási formában, amelyre a tananyag íródott, megvalósítható, mert az idegen nyelv a feldolgozott szinteken fakultatív, tehát a pedagógusnak van szabadsága a módszereket, feladatokat illetően, és nem a maximum elvhez kell tartania magát, hanem ahhoz, hogy használható nyelvtudást adjon át a gyerekeknek, tanulóknak.
A témák végén a 3. osztályos tanulók, akik már biztonsággal tudnak írni, olvasni, írásbeli feladatokat is megoldhatnak, amelyek a témában átvett szókincset ismétlik át. Megtalálható egy gondolattérképnek megfelelő összefoglalás is a témával kapcsolatban, amit a pedagógus a gyerekekkel plakát formájában is elkészíthet.
Ezen kívül minden téma egy társasjátékkal végződik, amelyet akár élő társasjáték formájában is játszhatnak. Ebben a témával kapcsolatos ismétlő kérdések vannak, amelyeket a gyerekeknek meg kell válaszolniuk, játékos formában, jó hangulatban.
Az óvodában az egyes foglalkozások, az iskolában az egyes egységek/tanórák egymásra épülnek, és ezzel lehetőség nyílik az ismétlésre, visszacsatolásra is. Az ismétlés, visszacsatolás el is várt a tananyagot használó pedagógustól. A tananyag a pedagógusnak szabadságot ad abban, hogy az egyes egységeket az óvodások/tanulók szintjétől, a foglalkozások intenzitásától függően a megadott felosztástól eltérően is megvalósíthatja.
A pedagógus minta a gyerekek számára, akinek az idegen nyelvhez való pozitív viszonyulása, biztos, magas szintű nyelvtudása, valamint az idegen nyelv aktív használata a foglalkozásokon/tanórákon elengedhetetlen feltételei a sikeres, gátlásoktól mentes, használható nyelvtudás elsajátításának.
A tananyaggal foglalkozó pedagógusoknak és nyelvtanulóknak kívánunk sok pozitív élményt a tanítás és tanulás során!

Ismerkedés – Óvoda

Pedagógus bemutatkozik:

„Ich bin XY.“
„Guten Tag, Kinder, ich bin XY!“

Pedagógus elénekli a gyerekeknek a bemutatkozó dalt magyarul (Pedagógus és a báb bemutatkoznak):

♪♫ Én, én, én,, te, te, te,
…vagyok,
Ki vagy te? ♪♫

és bemutatja a bábját a gyerekeknek:

„Er/Sie (a báb) ist …“

A bábhoz választható megfelelő köszöntő/kísérő dal. Pl.

Ich bin ein kleiner Tanzbär und komme aus dem Wald….

1. versszak éneklése

Ich bin der kleine Tanzbär und komme aus dem Wald
Ich suche mir einen Freund aus und finde ihn bald
Und wir tanzen hübsch und fein von einem auf das andre Bein
Und wir tanzen hübsch und fein von einem auf das andre Bein.

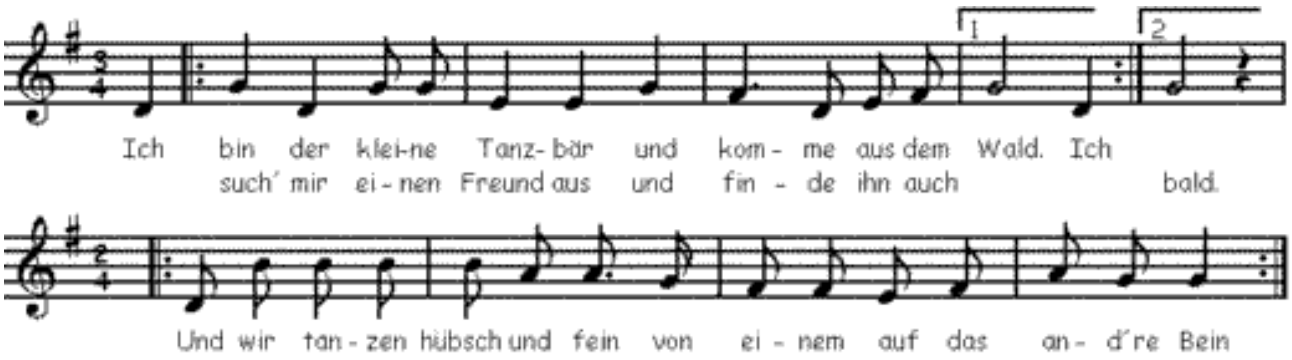

(http://www.liederkiste.com/index.php?s=ich-bin-der-kleine-tanzbaer&l=de)

Pedagógus elénekli a gyerekeknek a bemutatkozó dalt német nyelven (először a pedagógus és a báb mutatkoznak be, majd a pedagógus és a gyerekek – egyszer körbe, hogy mindenki sorra kerüljön):

♪♫ „Ich, ich, ich, du, du, du,
ich bin der Tanzbär,
wer bist du?“ ♪♫

A pedagógus elénekli a gyerekeknek a köszöntő dalt magyar nyelven.

♪♫ Jó napot, jó napot, mondja minden gyerek.
Nagy gyerek, kicsi gyerek, kövér gyerek, sovány gyerek.
Jó napot, jó napot, mondja minden gyerek. ♪♫

A pedagógus elénekli a gyerekeknek a köszöntő dalt német nyelven:

♪♫ „Guten Tag, Guten Tag, sagen alle Kinder.
Große Kinder, kleine Kinder, dicke Kinder, dünne Kinder.
Guten Tag, guten Tag, sagen alle Kinder!” ♪♫

A dal tetszőlegesen variálható, énekelhető különböző melléknevekkel, változtatható a tempó (gyorsan, lassan), a köszönésforma, a napszakok stb. Fontos ilyenkor, hogy a pedagógus minden esetben megfelelő instrukcióval vezesse be az új elemet, amit lehetőség szerint szemléltessen is. Pl:

„Jetzt singen wir leise!”

A szemléltetés módja: halk beszédhang, ujjunkat a szánk elé rakjuk.

Játékok a bemutatkozás témához:

1. Az első játéknál körbe ülünk a következő dallamra:

♪♫ „Kör, kör, kör, csináljunk egy kört!“ ♪♫

♪♫ „Kreis, Kreis, Kreis, wir machen einen Kreis.“ ♪♫

1. Pedagógus körbe megy a bábbal. Minden egyes gyereknél megáll, bemutatkozik, s felteszi neki a következő kérdést:

„Ich bin … Wer bist du?.“

2. Bemutatkozó játék labdával.

A pedagógus odadobja a labdát egy gyereknek, közben mondja a nevét

„Ich bin …“

Majd felteszi a következő kérdést:

„Wer bist du?“

A gyerek dobja tovább a labdát.
A pedagógus a végén megkérdezi a bábot:

„Kennst du die Kinder schon? Wie heißen sie?“

A báb elmondja a gyerekek nevét:

„Du bist …“

Első osztályban bővítjük egyes szám 3. személlyel.

„Er/Sie ist …“

A báb végül megkérdezi a gyerekeket:

„Wer bin ich?“
„Ja, ich heiße ….“.

3. A pedagógus az óvodai jelekkel játszik bemutatkozó játékot:

„Mein rechter, rechter Platz ist leer, ich wünsche mir den Hasen/die Kirsche/das Auto… her.

Elköszönés

„Jetzt müssen wir Abschied nehmen. Wir singen ein Lied dazu.“:

♪♫Alle Kinder, alle Kinder, gehen jetzt nach Haus.
Große Kinder, kleine Kinder, dicke Kinder, dünne Kinder.
Alle Kinder, alle Kinder, gehen jetzt nach Haus”♪♫

Éneklés közben mutatjuk, amit énekelünk.

„Zeigen wir, was wir singen!"

A pedagógus elköszön a gyerekektől:

„Auf Wiedersehen!"

Az ismerkedés téma tartalma 1. osztályban, illetve a csoport szintjétől, lehetőségeitől, a foglalkozások gyakoriságától, stb. függően kiegészíthető még a következő tartalmakkal, miután elénekelték, az üdvözlő dalt németül:

„Wie viele Kinder sind heute da?"
„Zählen wir zusammen!"
„… Kinder sind heute da."
„Begrüßen wir die Kinder:"

♪♫ „Guten Tag, Guten Tag, sagen alle Kinder.
Große Kinder, kleine Kinder, dicke Kinder, dünne Kinder.
Guten Tag, guten Tag, sagen alle Kinder!" ♪♫

„Wie viele Mädchen sind heute da?"
„Zählen wir zusammen!"
„… Mädchen sind heute da."
„Begrüßen wir die Mädchen":

♪♫ „Guten Tag, Guten Tag, sagen alle Mädchen.
Große Mädchen, kleine Mädchen, dicke Mädchen, Mädchen.
Guten Tag, guten Tag, sagen alle Mädchen!" ♪♫

Wie viele Buben sind heute da? Zählen wir zusammen!
… Buben sind heute da.
Begrüßen wir die Buben:

♪♫ „Guten Tag, Guten Tag, sagen alle Jungen/Buben.
Große Buben, kleine Buben, dicke Buben, Buben.
Guten Tag, guten Tag, sagen alle Buben!" ♪♫

Ismerkedés – 1. osztály

A bemutatkozás az 1.osztályban ugyanaz, mint az óvodában, mert minden valószínűséggel nem a teljes óvodai csoportból fog összetevődni az 1. osztályos csoport, ezért kezdő szintről kell indulni a bemutatkozással.
Az ismerkedést minden szinten ugyanúgy meg kell csinálni a hosszú nyári szünet után. Ez segíti a gyerekek nyelvbe való visszazökkenését is.

Ismerkedés – 2. osztály

Az ismétlést követően új üdvözlő dalt vezet be a pedagógus:

„Ich bin da, ich bin da…. das ist wahr, das ist wunderbar"

(https://www.youtube.com/watch?v=QKqims2pKSI)

Játék

„Wir wollen uns begrüßen und stampfen mit den Füßen…"

(https://deutschperfekt.files.wordpress.com/2013/11/stephen-janetzko-begrc3bcc39fungslied-wir-wollen-uns-begrc3bcc39fen.pdf)

Elköszönés

Auf Wiedersehn, auf Wiedersehn!
Bevor wir gleich nach Hause gehn:
Noch einmal einen Kreis gemacht -
aufgepasst und mitgemacht:
Ein Schritt vor, ein Schritt zurück,
und zum Nachbarn geht der Blick!
Arme schütteln, rechts und links!
Beine schütteln, ja das bringt's!
Viermal in die Hände klatschen,
viermal auf die Beine patschen,
Finger wackeln hin und her -
und die Popos noch viel mehr!
Und zum Schluss ganz stille stehn...
auf Wiedersehn, auf Wiedersehn!

(https://www.kinderliederhits.de/s-von-sag-hallo-bis-s%C3%BCsses/schlusslied-auf-wiedersehn,-auf-wiedersehn.html)
(https://www.youtube.com/watch?v=XQP5mqGmuz8)

Ismerkedés – 3. osztály

Az ismétlést követően új üdvözlő dalt vezet be a pedagógus:

„Hallo, hallo, schön, dass du da bist"

(https://www.youtube.com/results?search_query=hallo+hallo+sch%C3%B6n+dass+du+da+bist+)

Játék:

Mozgással kísért dal:

„Hallo, hallo, schön, dass du da bist„

Az új üdvözlő dal mozgással kísérése.

Elköszönés

In einer Woche sind wir wieder zurück,
und ehe wir uns treffen,
wünschen wir uns Glück!
So viel Glück wie die Sterne,
So viel Glück wie die Erde,
So viel Glück wie das Meer,
Das wünschen wir uns sehr.

(https://www.youtube.com/watch?v=Io5ZGJLZcNk&fbclid=IwAR0Slh_op89zQfTf-3MX7cX9-bA-7QQk90UM2P0UpOP468i9LqO6asflj3p0)

Steckbrief über mich
Bemutatkozó levél

Name.....

Vorname.....

Alter .....

Größe: **cm**

Adresse .....

Geschwister (Schwester-Bruder): .....

.....

Hobby.....

Haustier .....

Lieblingsfarbe .....

A bemutatkozó levélhez először kérdéseket fogalmaznak meg:

Wie heißt du?
Wie ist dein Name/Vorname?
Wie alt bist du?
Wo wohnst du?
Hast du Geschwister?
Wie viele Geschwister hast du?
Hast du eine Schwester?
Hast du einen Bruder?
Hast du ein Hobby?
Was ist dein Hobby?
Hast du ein Haustier?
Wie heißt dein Haustier?
Hast du eine Lieblingsfarbe?
Was ist deine Lieblingsfarbe?

Először a pedagógus kérdez egy gyereket, majd a gyerekek kérdezik egymást páros munkában.
Házi feladatként a gyerekek kikérdezhetik családtagjaikat vagy barátaikat, és a következő órán a kitöltött bemutatkozó levél alapján mesélnek róluk.
Ebben a feladatban gyakorolható az egyes szám 3. személyű ragozás is.

1. Óvodai nyelvi egységek/Iskolai tanórák kezdése:

Az új egységek első része a beszélgetőkör minden alkalommal:

Köszöntő dal éneklése:

Ich bin da, du bist da,…
Ich bin aufgewacht und die Sonne…
Hallo, hallo, schön, dass du da bist…
Einen schönen Morgen wünschen wir…
Guten Tag, guten Tag, sagen alle Kinder…
Ich bin da, ich bin da, ich bin da, das ist wahr, das ist wunderbar…
Guten Morgen, guten Morgen, ein neuer Tag beginnt…

(A pedagógus az általa ismert, használt köszöntő dalt is énekelheti.)

A gyerekek megszámolása:

XY, zähle bitte, wie viele Kinder heute da sind!
XY, zähle bitte, wie viele Mädchen heute da sind!
XY, zähle bitte, wie viele Buben heute da sind!

A pedagógus megkérdezi, ki hiányzik:

– Wer fehlt heute? Warum fehlt sie/er?
– XY fehlt. Er/Sie ist krank.

A pedagógus megkérdezi, milyen évszak van.

– Welche Jahreszeit ist jetzt?
– Jetzt ist ….

A pedagógus megkérdezi, melyik hónap van:

- Welcher Monat ist jetzt?
– Es ist ….

- A pedagógus megkérdezi, milyen nap van:

- Welcher Tag ist heute?
- Heute ist …

- A pedagógus megkérdezi, milyen az időjárás:

- Wie ist das Wetter heute?
XY, geh bitte zum Fenster und schaue an, wie das Wetter heute ist.
- Es ist…
(Egy gyerek beállítja az időjárást az időjárás órán.)

2. Óvodai foglalkozások/Iskolai tanórák befejezése*:*

Az egységek/tanórák végén a gyerekek eléneklik az elköszönő dalt:

„Alle Kinder, alle Kinder, gehen jetzt nach Haus…„

(https://www.youtube.com/watch?v=t-qtO4bsozM Stephen Janetzko alapján)

Ősz – Óvoda

Az őszi időjárás és öltözködés

Beszélgetőkör

A beszélgető kör után a pedagógus vizuális nevelést szervez az őszi öltözködés témájában. A gyerekek két csoportot alkotnak: az egyik csoport fiúkból, a másik csoport lányokból áll.
A pedagógus két papírbábut (egy fiút és egy lányt) készít elő. Kivág különböző őszi ruhadarabot, amit a gyerekek kiszíneznek.
A vizuális nevelés közben a pedagógus egy mondókát mond az őszi időjárásról:

Der Herbst ist nicht mehr weit,
Willkommen bunte Jahreszeit!
Wir lieben deine Farben
Und all die bunten Blätter in diesen Tagen.

(https://www.kinder-alles-fuer-kids.com/kinder-gedichte/herbstgedichte.html alapján)

A pedagógus a vizuális nevelés közben énekli a „Jetzt zieht Hampelmann…” című dalt a témához és mutatja a dalban szereplő ruhadarabokat, melyeket a gyerekek színeznek.

Jetzt zieht Hampelmann, jetzt zieht Hampelmann,
jetzt zieht Hampelmann sich seine Strümpfe an.
|: O du mein Hampelmann, mein Hampelmann :|

Jetzt zieht Hampelmann, jetzt zieht Hampelmann,
Jetzt zieht Hampelmann sich seine Hose an.
|: O du mein Hampelmann, mein Hampelmann :|

Jetzt zieht Hampelmann, jetzt zieht Hampelmann,
Jetzt zieht Hampelmann sich seinen Pulli an.
|: O du mein Hampelmann, mein Hampelmann :|

Jetzt zieht Hampelmann, jetzt zieht Hampelmann,
Jetzt zieht Hampelmann sich seine Jacke an.
|: O du mein Hampelmann, mein Hampelmann :|

Jetzt setzt Hampelmann, jetzt setzt Hampelmann,
Jetzt setzt Hampelmann sich seine Mütze auf.
|: O du mein Hampelmann, mein Hampelmann :|

(https://www.heilpaedagogik-info.de/bewegungslieder/120-jetzt-zieht-hampelmann.html)

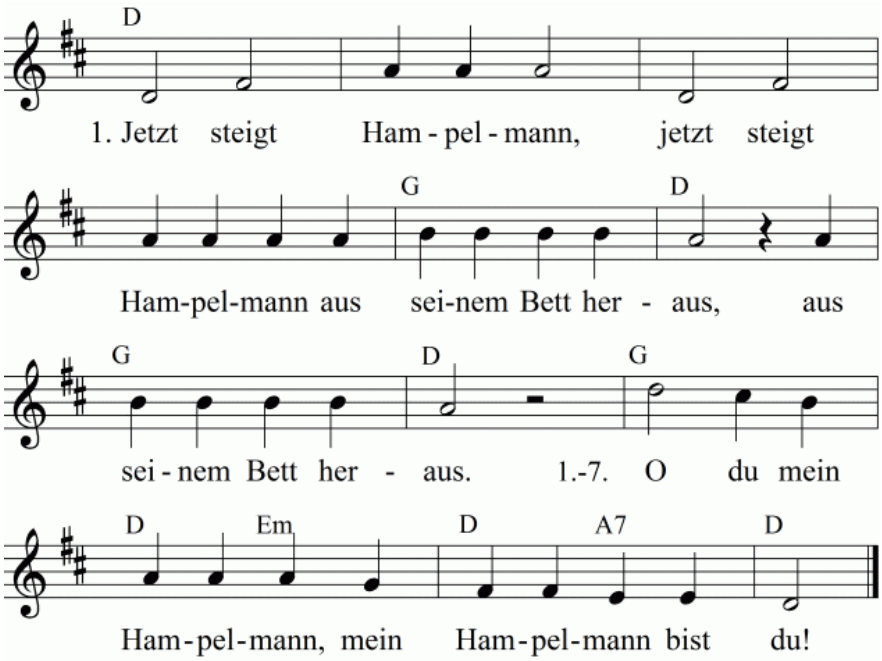

(https://www.lieder-archiv.de/jetzt_steigt_hampelmann-notenblatt_100034.html)

Ha a gyerekek elkészültek, kört alakítanak egy dallal:

„Kreis, Kreis, Kreis,
wir machen einen Kreis."

A pedagógus mondja:

Ziehen wir die Puppen an!

Együtt éneklik a „Jetzt zieht Hampelmann …" című dalt, és azt a ruhadarabot adják a babára, amit mondanak a dalban.
Amikor a lányt öltöztetik, akkor egy három szótagú lánynevet használ a pedagógus a „Hampelmann" helyett (pl. Barbara, vagy mondhat egy nevet a csoportból is.).

A pedagógus mondja:

Der Junge trägt eine Hose.
Die Hose ist blau, … usw.

A pedagógus mond két példát és a harmadiknál már kérdést is feltesz:

Was trägt der Bub/der Junge im Herbst?
Der Bub/Junge trägt eine Hose.
Welche Farbe hat die Hose?
Die Hose ist ….
Was trägt das Mädchen im Herbst?
Das Mädchen trägt einen Rock.
Welche Farbe hat der Rock?
Der Rock ist ….

A pedagógus elővesz négy képet, amelyek az évszakokat ábrázolják, és azokat felmutatja a gyerekeknek. Majd ezt kérdezi:

Welche Jahreszeit ist jetzt?
Winter? Frühling? Sommer? Herbst?
Es ist Herbst.
Wie ist das Wetter heute?

A pedagógus felmutat képeket az őszi időjárásról és közben kérdezi a gyerekeket az adott képpel kapcsolatban:

Scheint die Sonne?
Ja, die Sonne scheint./Nein, die Sonne scheint nicht.
Regnet es?
Ja, es regnet./Nein, es regnet nicht.
Bläst der Wind?
Ja, der Wind bläst./Nein, der Wind bläst nicht.

Ha a gyerekek magyarul válaszolnak, a pedagógus elmondja németül, amit válaszoltak.
Az időjárásnak megfelelően egy dalt énekel, vagy egy mondókát mond a pedagógus a gyerekekkel:

„Hallo, liebe Sonne,
du bist groß und gelb,
du hast viele Strahlen,
du machst die Erde hell."

(https://www.youtube.com/watch?v=nwAubHVNscQ alapján)

„Es regnet, es regnet und alles wird nass.
Die Bäume, die Blumen, die Tiere, das Gras."
(ezt lehet mondókaként és dalként is)

(https://www.lieder-archiv.de/es_regnet_es_regnet_der_kuckuk_wird_nass-notenblatt_100029.html dallamára.

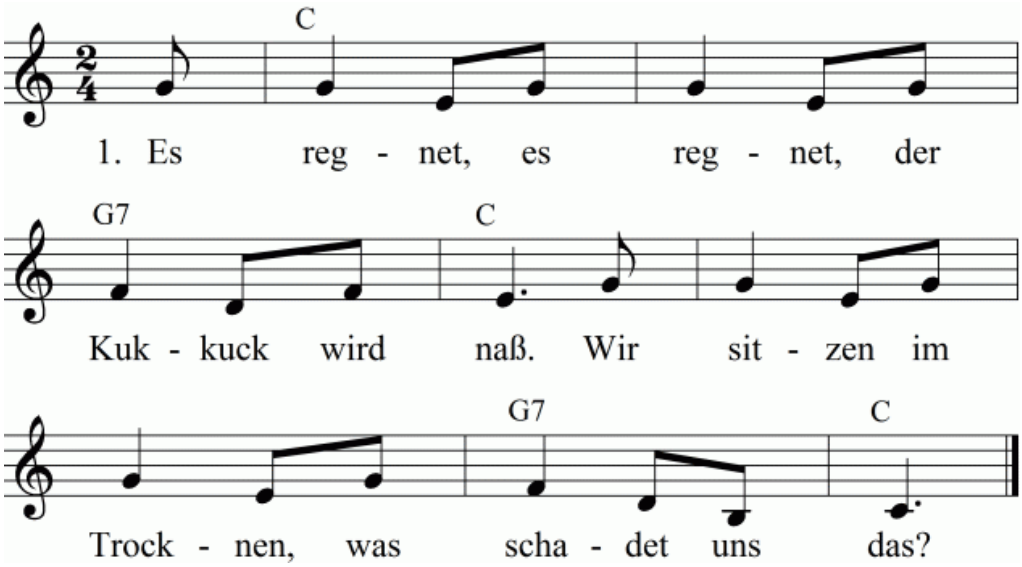

A pedagógus a gyerekekkel jó idő esetén elmegy élményszerző sétára.
A pedagógus mondja:

Wir gehen heute spazieren.
Was ziehen wir an?

Ismétlő kérdések következnek:

Scheint die Sonne?
Bläst der Wind?
Ist es warm?
Ja, es ist warm./Nein, es ist nicht warm.
Ist es kalt?
Ja, es ist kalt./Nein, es ist nicht kalt.
Was sollen wir anziehen?

A gyerekek válaszolnak. (A pedagógusnak a válaszokat a „corrective feedback" módszerrel németül meg kell ismételnie. Pl.: Ha a gyerekek azt mondják: „ pulcsit", a pedagógus ezt mondja: ***Ja, wir ziehen einen Pullover an.***)

A pedagógus továbbkérdezheti a gyerekeket, ha hideg van:

Was sollen wir noch anziehen?
Wir sollen eine Mütze aufsetzen/einen Schal umbinden/Gummistiefel anziehen/eine Regenjacke/eine Windjacke anziehen.

A kérdezéssel együtt felemeli azt a képet, amelyik azt ábrázolja, amire rákérdez (pl. die Mütze).

Séta közben megfigyelik az időjárást és beszélgetnek róla. (Azokat mondják, ismétlik, amiket a vizuális foglalkozáson, illetve annak zárásakor mondtak.)

Új egység
Beszélgetőkör

A pedagógus elmesél a gyerekeknek egy történetet magyarul:

Liebe Kinder, ich erzähle euch eine Geschichte über den Wind und die Sonne.

„A Szél és a Nap harca”
Egy szép napon a Nap és a Szél azon vitatkoztak, melyikük az erősebb.
- Én olyan erősen tudok fújni, hogy akár a fák is kettétörnek. – mondta a Szél.
- Én meg olyan melegen tudok sütni, hogy a jég is megolvad. – válaszolta a Nap.
Egyre csak vitatkoztak, de nem tudtak megegyezni.
Az egyik fán ült egy bagoly, aki hallotta a veszekedést.
- Van egy ötletem! Látjátok azt a parasztot, aki éppen erre tart? Az az erősebb, aki előbb le tudja venni róla a kabátját! – mondta a bagoly.
A Szél teljes erejéből elkezdett fújni, és még az esőt is segítségül hívta.
- Megfagyok! – vacogta a paraszt, és még szorosabbra húzta a kabátját.
Most a Napra került a sor. Hirtelen tikkasztó hőség támadt.
- Hú, milyen forróság van, muszáj levetnem a kabátomat! Majd leült a fűbe.
- A verseny eldőlt. Nap, te voltál az erősebb, te nyertél. – mondta a Szél.
A Szél soha többet nem szállt versenybe a Nappal.

(Artner, Istvánné & Sosztarich, Tamásné (2004): Ein Kindergartenjahr II. 16. old. alapján)

A gyerekek felsorolják a szereplőket magyarul és a pedagógus az asztalhoz hívja a gyerekeket:

Kommt, Kinder zum Tisch!
Was ist auf dem Tisch?
Auf dem Tisch sind die Märchenfiguren: die Sonne, der Wind, die Eule, der Baum und der Bauer.

A gyerekek kiszínezik az előkészített sablonokat. A pedagógus a gyerekekkel közben énekli a már elhangzott dalokat és mondja, illetve mutogatja a mondókát:

„Der Wind im Herbst
bläst Blätter vom Baum,
wirbelt sie herum
und hebt sie in die Höh’”

(https://www.ernst-weichel-schule.de/fileadmin/Dateien/Dateien/Schuelerbeitraege/wind.pdf alapján)

Elköszönés: Elköszönődal éneklése:

„Alle Kinder, alle Kinder, gehen jetzt nach Haus… „
(https://www.youtube.com/watch?v=t-qtO4bsozM Stephen Janetzko alapján)

Új egység

Beszélgetőkör

A pedagógus ezután elmeséli a történetet az elkészített szemléltetőeszközökkel német nyelven:

„Der Wettstreit zwischen Sonne und Wind"

Eines Tages hatten Sonne und Wind einen heftigen Streit darüber, wer der Stärkere ist.
„Ich kann so sehr blasen, dass sogar Bäume abbrechen" (Wind)
„Ich kann so warm scheinen, dass das Eis schmilzt." (Sonne)
Sie stritten und stritten.
Auf einem Baum saß eine Eule und hörte den Streit.
„Ich habe eine Idee. (Eule) Seht ihr den Bauern, der dort auf dem Wege kommt? Wer ihm die Jacke ausziehen kann, der ist der Stärkere."
Da fing der Wind mit aller Kraft an zu blasen und zu stürmen. Er holte auch den Regen zu Hilfe.
„Ich friere, ich friere…", sagte der Bauer und zog die Jacke noch enger zusammen.
Nun kam die Sonne an die Reihe. Sie sendete ihre wärmsten Strahlen auf die Erde.
„Mir ist es warm. Ich ziehe meine Jacke aus." Der Bauer setzte sich ins Gras.
„Sonne, du warst die Stärkere, du hast den Wettkampf gewonnen."
Der Wind kämpfte nie wieder mit der Sonne.

(Artner, Istvánné & Sosztarich, Tamásné (2004): Ein Kindergartenjahr II. 16. old.)

A történet végén eléneklik a napról szóló dalt.

„Sonne, liebe Sonne…"

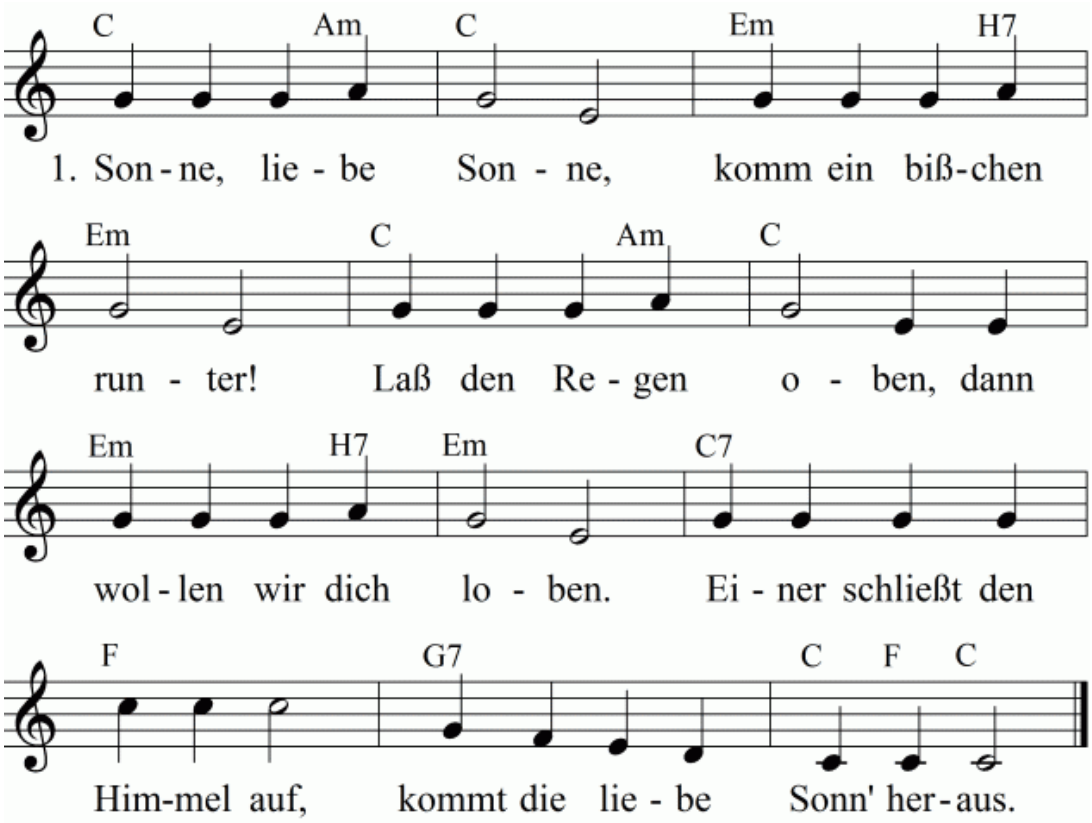

(https://www.lieder-archiv.de/sonne_liebe_sonne-notenblatt_100031.html)
(https://www.youtube.com/watch?v=1swBZ8Fce3M)

MOZGÁS

A pedagógus mozgásos történetet játszik a gyerekekkel:

Kinder, heute ist ein wunderschöner Herbsttag. Die Sonne scheint. Es ist warm. Im Wald liegen braune, gelbe, rote Blätter herum.
Gehen wir spazieren und schauen wir die Blätter an!

A pedagógus elmeséli a mozgásos történetet a gyermekek részvételével:

Im Wald ist das Gras noch nass. Wir müssen feste Schuhe/Gummistiefel anziehen. (a jobb és a bal cipő/gumicsizma felvétele), **wir überziehen die Jacke. Wir machen die Jacke zu.**
Es ist ganz still. Nur die Vögel zwitschern von den Bäumen. Hört ihr die Vögel? (madárcsicsergés bejátszása az erdőből) **Hört ihr es?**

Schauen wir nach oben zu den Vögeln! Seht ihr die Vögel? (helybenjárás, és a gyerekek felnéznek az égre a madarakhoz)
Da vorne ist der Wald. Kommt, laufen wir schneller! (a pedagógus előre mutat és elkezdenek gyorsabban futni)
Jetzt sind wir im Wald. Hier liegen überall bunte Blätter herum. Seht ihr die Blätter?
Bücken wir und sammeln wir vom Boden die gelben Blätter auf.
„Blätterfall, Blätterfall, gelbe Blätter überall."

Sammeln wir vom Boden zuerst die roten Blätter auf.
„Blätterfall, Blätterfall, rote Blätter überall."

Sammeln wir vom Boden die braunen Blätter auf.
„Blätterfall, Blätterfall, braune Blätter überall."
(https://www.heilpaedagogik-info.de/herbstlieder/285-blaetterfall.html)

Zuerst mit der linken Hand, dann mit der rechten Hand!
Közben a pedagógus CD-ről lejátsza a **„Bunt sind schon die Wälder"** ***című*** dal első versszakát:

„Bunt sind schon die Wälder,
Gelb die Stoppelfelder,
Und der Herbst beginnt.
Rote Blätter fallen,
Graue Nebel wallen,
Kühler weht der Wind."

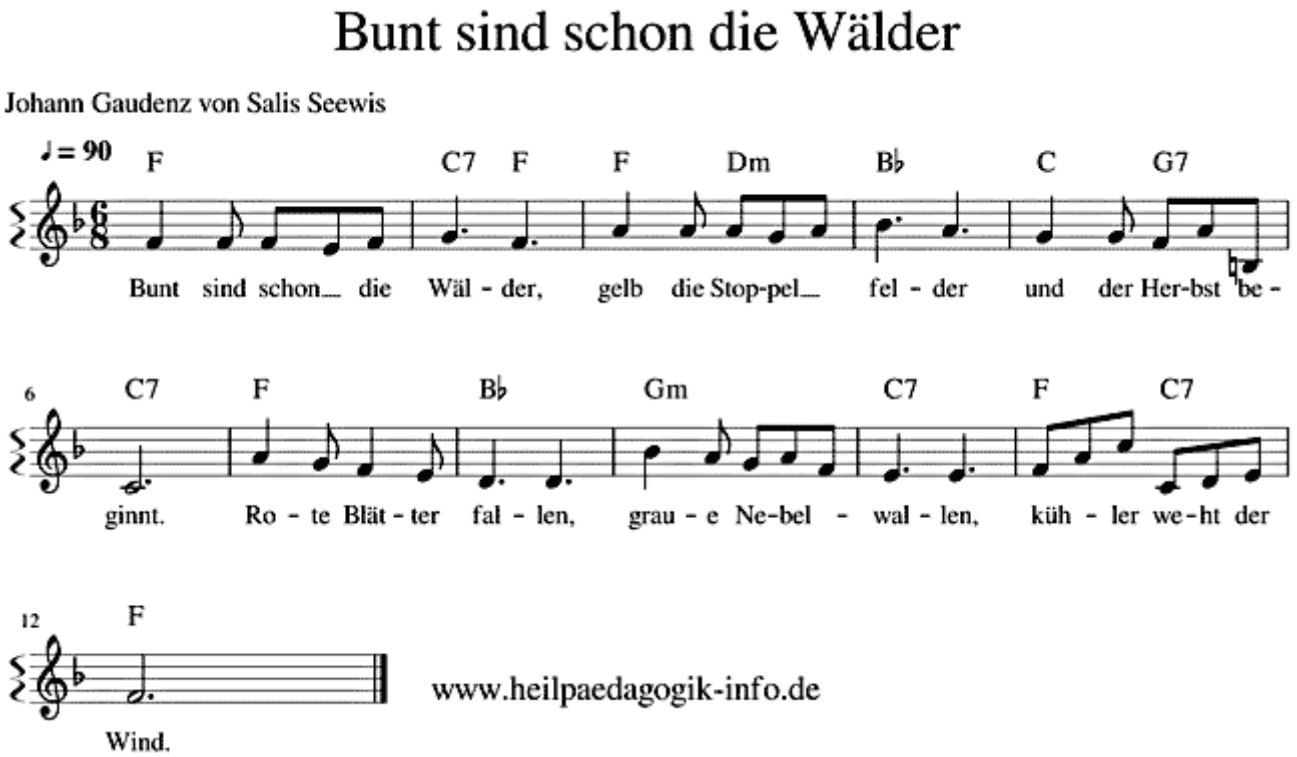

(https://www.heilpaedagogik-info.de/herbstlieder/65-bunt-sind-schon-die-waelder.html)
(https://www.youtube.com/watch?v=LOzcI4OzzuM)

Dann bläst der Wind die Blätter in die Luft. (A pedagógus imitálja a levelek mozgását. Először a piros leveleket, aztán a sárga leveleket, majd a barna leveleket repíti a magasba. A gyerekek megszámolhatják, a különböző színű levelekből hányat fújt a szél a levegőbe.)

Die Sonne scheint warm, die Blätter haben bunte Farben. Es ist Herbst…
(https://mal-alt-werden.de/herbstspaziergang-eine-bewegungsgeschichte/)

Kinder, begrüßen wir den Herbst mit einem Lied!

„Der Herbst, der Herbst, der Herbst ist da,
Er bringt uns Wind, hei hussasa!
Schüttelt ab die Blätter,
Bringt uns Regenwetter.
Heia hussasa, der Herbst ist da!"

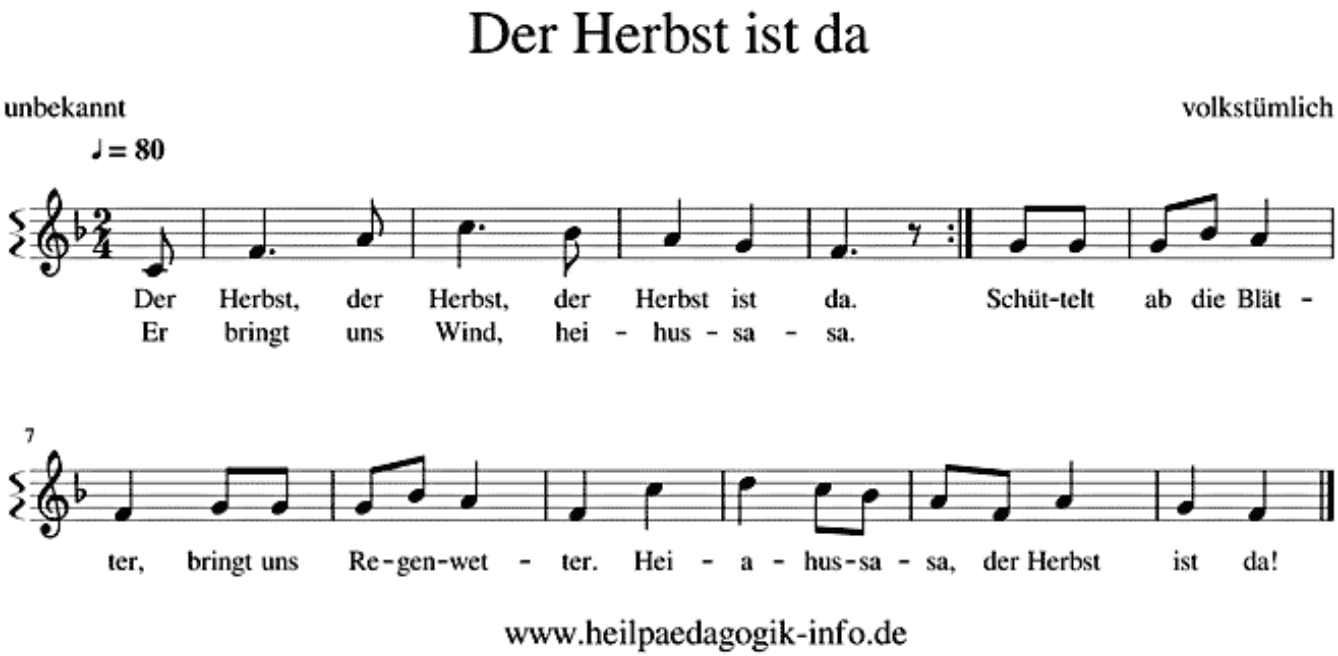

(https://www.heilpaedagogik-info.de/herbstlieder/834-der-herbst-ist-da.html)

Jetzt bläst der Herbstwind die Kinder nach Hause.

Elköszönés: Elköszönődal éneklése:

„Alle Kinder, alle Kinder, gehen jetzt nach Haus…„

(https://www.youtube.com/watch?v=t-qtO4bsozM Stephen Janetzko alapján)

Ősz – 1. osztály

Az őszi időjárás és öltözködés

Beszélgetőkör

A beszélgetőkör után a pedagógus vizuális nevelést szervez az őszi és nyári időjárás témához. A gyerekek két csoportot alkotnak: az egyik csoport a fiúkból, a másik a lányokból áll.
A pedagógus négy papírbábot visz magával (két fiút és két lányt). Kivág különböző nyári és őszi ruhadarabokat, amiket a gyerekek kiszínezhetnek.
A vizuális nevelés közben a pedagógus mondókákat mond és dalokat énekel a témával kapcsolatban:

Kennst du die Zeit,
wo es die Blätter schneit?
Ja, das ist der Herbst.

Közben megnevezi az egyes ruhadarabokat és a gyerekekkel gyakorolja a válaszadást:

Was trägst du im Sommer?
Ich trage ein Sommerkleid/eine kurze Hose.
In welcher Jahreszeit trägst du Gummistiefel?
Ich trage Gummistiefel im Herbst.

Ha a gyerekek elkészültek a színezéssel, kört alakítanak.

A pedagógus mondja:

Ziehen wir die Puppen an!

A két csoport a ruhadarabokat szétválogatja az évszakok szerint (nyár és ősz).
A pedagógus kérdezi:

Was trägt der Junge/der Bub im Sommer/im Herbst?
Der Junge trägt im Sommer eine kurze Hose/ein T-Shirt.
Der Junge trägt im Herbst eine lange Hose/einen Pullover.
Was trägt das Mädchen im Sommer/im Herbst?
Das Mädchen trägt im Sommer Sandalen/einen Rock.
Das Mädchen trägt im Herbst Halbschuhe/eine Hose.

A pedagógus elénekli a gyerekekkel a következő dalt, és az adott ruhadarabot behelyettesíti minden strófánál:

„Ich zieh mich an….”

Ich ziehe meine Socken an, aha, oho,
ich ziehe meine Socken an und das geht so….

Ich ziehe meine Hose an, aha, oho,
ich ziehe meine Hose an und das geht so….

Ich ziehe meinen Pullover an, aha, oho,
ich ziehe meine Socken an und das geht so….

Ich ziehe meine Schuhe an, aha, aha,
ich ziehe meine Schuhe an und das geht so….

Ich ziehe meine Jacke an, aha, oho,
ich ziehe meine Jacke an und das geht so….

Ich setze meine Mütze auf, aha, oho,
ich setze meine Mütze auf und das geht so….

(https://www.youtube.com/watch?v=2WehD6h5P_s)

A pedagógus elővesz négy képet, amelyek az évszakokat ábrázolják, és azokat felmutatja a gyerekeknek. Majd ezt kérdezi:

Welche Jahreszeit ist jetzt? Winter? Frühling? Sommer? Herbst?
Es ist Herbst.
Wie ist das Wetter heute?

A pedagógus felmutat képeket az őszi időjárásról és közben kérdezi a gyerekeket az adott képpel kapcsolatban:

Scheint die Sonne?
Regnet es?
Bläst der Wind?

Ha a gyerekek magyarul válaszolnak, a pedagógus elmondja németül, amit a gyerekek mondtak.

Az időjárásnak megfelelően egy dalt énekel, aminek első versszakát már ismerhetik az óvodából vagy egy mondókát mond a gyerekekkel:

Hallo, liebe Sonne,
du bist groß gelb,
du hast viele Strahlen,
du machst die Erde hell.

Meine liebe Sonne,
du bist immer da,
Oh du liebe Sonne
ich freu mich jeden Tag.

(https://www.youtube.com/watch?v=nwAubHVNscQ alapján)

Mondóka:

Der Herbst, der ist ein Malersmann,
er malt die grünen Blätter an.
In vielen Farben leuchtet bald
der buntgeschmückte Wald.

(http://liederblog.blogspot.com/2015/08/kinderlieder-zum-herbst.html)

Bunte, bunte Blätter,
jetzt kommt Regenwetter.

(https://lieder-aus-der-ddr.de/bunte-bunte-blatter/)

Regen, Regen, tropf, tropf, tropf,
fall auf meinen Kopf, Kopf, Kopf,
fall auf meine Hand, Hand, Hand,
fall aufs ganze Land, Land, Land.

(http://www.labbe.de/liederbaum/index.asp?themaid=21&titelid=670)

(A dal szabálya: A gyerekek először a combjukon dobolnak az ujjaikkal. Ezután a fejükön dobolnak finoman. Utána az egyik kéz ujjaival a másik kézfejen dobolnak. Utána fentről lefelé az ujjainkkal imitáljuk az esőt.)

A pedagógus mondja:

Welche Jahreszeit ist jetzt?
Es ist Herbst.
Wie ist das Wetter heute?
Ist es warm? Ist es kalt?

A pedagógus mondja:

Wir gehen heute spazieren.
Scheint die Sonne?
Bläst der Wind?
Ist es warm? Ist es kalt?
Sollen wir uns heute warm anziehen?
Was sollen wir anziehen?

Lehetőség esetén elmennek élményszerző sétára, hiszen a téma az időjárás, és ennek megfigyelése, megtapasztalása a külső környezetben lehetséges. Séta közben megfigyelik az időjárást és beszélgetnek róla. (azokat mondják, ismétlik, amiket a vizuális foglalkozáson, illetve annak zárásakor mondtak.)

Új egység
Beszélgetőkör

A pedagógus mesél a gyerekeknek egy történetet magyarul:

Liebe Kinder, ich erzähle euch eine Geschichte über die vier Jahreszeiten:

„A cseresznyefa vendégei”
Ősz van. A kertben egy hatalmas cseresznyefa áll. Hirtelen nagy szél kerekedik és lefújja a leveleket a fáról. A fán gyülekeznek a fecskék, akik egész nyáron gyönyörű dalokat énekeltek. Most készülődnek a nagy afrikai utazásra. A cseresznyefa alatt sok színes levél pompázik: pirosak, sárgák, barnák és narancssárgák. A levelek alatt összegömbölyödve készülődik a süni is a téli álomra. Hamarosan beköszönt a tél. Az idő hidegre fordul és havazni kezd. A hópihék betakarják a cseresznyefát. A fán van egy madáretető, ami eleséget ad az itthon telelő madaraknak.
Tavasszal a Nap sugarai melegítik a Földet. A cseresznyefa felölti a tavaszi fehér virágruháját. Sok méhecske száll az illatos virágokra. Hangosan zümmögve röpködnek virágról virágra. Az ott gyűjtött virágport elviszik a méhkasba. Abból készül a finom, édes méz.
De az idő múlásával a fa elvirágzik. A cseresznyefa gyönyörű, zöld ruhát kap. Hamarosan ismét vendégei vannak. A hernyócska, aki megeszi a zöld leveleit és a feketerigó, aki fészket rak a fán a

tojásainak. Hamarosan kikelnek a madárfiókák.
Nyáron a fa piros ruhát ölt. Ropogós, érett cseresznyék nőnek rajta. A finom cseresznyékből a feketerigó is elcsen egy-két szemet. Leginkább a gyerekek örülnek az édes, piros cseresznyének. Teleszedik a kosarukat és fülbevalónak is ráakasztják a fülükre.
A cseresznyefa nagyon örül a sok kis vendégnek, mert sosem unatkozik évközben.
És ez így megy tovább és tovább, míg újra el nem jön az ősz.

(Artner, Istvánné & Sosztarich, Tamásné (2004): Ein Kindergartenjahr II. 22-23. old. alapján)

A beszélgetés után a gyerekek rajzolnak négy képet kiscsoportokban a négy évszakról a történet tartalmának megfelelően. Közben a történetben leírt adott évszakhoz kérdéseket tesz fel a pedagógus a gyerekeknek.
Így vezeti be a szókincset.

Kommt, Kinder zum Tisch!
Wir malen ein Bild.
Auf dem Tisch sind die Pinsel und die Farben.
Wie viele Jahreszeiten gibt es?
Es gibt 4 Jahreszeiten.
Welche sind die 4 Jahreszeiten?
Die 4 Jahreszeiten sind der Herbst, der Winter, der Frühling und der Sommer.
Welche Jahreszeit ist jetzt?
Jetzt ist Herbst.

A pedagógus ezután elmeséli a történetet a képekkel, amik szemléltetőeszközként szolgálnak a történethez.

Liebe Kinder, ich erzähle euch eine Geschichte über die vier Jahreszeiten.

Der Kirschbaum und seine Gäste
Es ist Herbst. Im Garten steht ein großer Kirschbaum. Plötzlich kommt ein großer Wind. Der Wind bläst die Blätter vom Baum. Auf dem Baum versammeln sich die Schwalben. Den ganzen Sommer haben sie uns Lieder gezwitschert. Nun machen sie sich bereit für die große Reise nach Afrika. Unter dem Kirschbaum liegen viele bunte Blätter: rote, gelbe, braune, orangene. Unter dem Laub rollt sich der Igel zusammen. Er macht dort Winterschlaf.
Bald ist es Winter. Es wird kalt. Es schneit. Viele Schneeflocken sitzen auf dem Kirschbaum. Oben im Baum hängt ein Vogelhaus. Dort kommen die Vögel im Winter Futter holen.
Im Frühling schickt die Sonne ihre warmen Sonnenstrahlen zur Erde herunter. Der Kirschbaum trägt ein weißes Blütenkleid. Die Blüten duften und viele Bienen kommen herbeigeflogen. Laut

summen sie und fliegen von Blüte zur Blüte. Dort sammeln sie Blütenstaub und bringen ihn ins Bienenhaus. Dort machen sie süßen Honig daraus.
Doch dann fallen alle Blüten ab. Der Kirschbaum bekommt ein schönes Blätterkleid. Schon hat er wieder Gäste. Die Raupe frisst seine grünen Blätter. Die Amsel baut ihr Nest und legt ihre Eier hinein. Bald werden die Vogelkinder schlüpfen.
Im Sommer hängt der Kirschbaum voll roter Kirschen. Die Amsel holt sich auch welche davon. Am meisten freuen sich die Kinder über die süßen, roten Kirschen. Sie pflücken sie in ihren Korb und hängen sie sich an die Ohren.
Der Kirschbaum freut sich über die vielen Gäste. So ist es nie langweilig, das ganze Jahr lang nicht. Und es geht wieder so weiter und der Herbst ist wieder da.

(Artner, Istvánné & Sosztarich, Tamásné (2004): Ein Kindergartenjahr II. 22-23. old. alapján)

Elénekelnek egy dalt:

Der Herbst, der Herbst, der Herbst ist da…
(szöveget és kottát lásd óvoda)

MOZGÁS

A pedagógus mondja:

Kinder, heute ist ein wunderschöner Herbsttag. Die Sonne scheint, auf den Wiesen liegt noch Nebel und der Tau auf den goldenen Blättern glitzert im Licht.
Wir gehen spazieren. Habt ihr Lust dazu?

Kommt dann mit!
Die Wiesen sind noch feucht, deshalb ziehen wir feste Schuhe an. (jobb és bal cipő felvétele), **wir überziehen die Jacke. Wir machen die Jacke zu. Wir nehmen auch einen Rucksack mit. Wir brauchen auch Semmel, Wurst und Tee für unser Frühstück.**
Es ist ganz still draußen. Nur die Vögel zwitschern von den Bäumen. (madárcsicsergés bejátszása az erdőből) **Hört ihr es?**
Schauen wir nach oben zu den Vögeln! Seht ihr sie? (Helybenfutás. A gyerekek az égre néznek a madarakhoz)
Da vorne ist ein Stück Wald. Kommt, laufen wir schneller! (a pedagógus előre mutat és a gyerekek gyorsabban futnak)
Wir sind angekommen. Im Wald können wir Blätter sammeln. Bücken wir und sammeln wir vom Boden die Blätter auf. Zuerst mit der linken Hand, dann mit der rechten Hand! A pedagógus közz ben az alábbi dalt játsza be: **„Bunt sind schon die Wälder**..."

(https://www.youtube.com/watch?v=LOzcI4OzzuM)

Dann bläst der Wind die Blätter in die Luft. (A pedagógus imitálja a mozgást.)
Jetzt haben wir schon richtig Hunger. Gehen wir weiter!
Legen wir eine Decke auf den Boden und holen wir unseren Tee und unsere Jause aus unseren Rucksäcken. (Megállnak és leterítenek egy takarót a földre. Kinyitják a hátizsákjaikat és az ételeket kiveszik azokból a jobb és a bal kezükkel váltakozva)

Setzen wir uns und essen wir unsere Jause! Guten Appetit!
Die Sonne scheint warm, die Bäume leuchten in bunten Farben. Es ist Herbst…

Begrüßen wir den Herbst mit unserem Herbstlied:

„Der Herbst, der Herbst, der Herbst ist da…"
(https://mal-alt-werden.de/herbstspaziergang-eine-bewegungsgeschichte/)

Jetzt bläst der Herbstwind die Kinder nach Hause.

Elköszönés: Elköszönődal éneklése:

„Alle Kinder, alle Kinder, gehen jetzt nach Haus…"

(https://www.youtube.com/watch?v=t-qtO4bsozM Stephen Janetzko alapján)

Ősz – 2. osztály

Az őszi időjárás és öltözködés

Beszélgetőkör

A beszélgetőkörben a pedagógus megkérdezi a gyerekeket:

Welche Jahreszeit ist jetzt?
Es ist Herbst.

Dallal üdvözlik az őszt:

Der Herbst, der Herbst, der Herbst ist da… (szöveget és dallamot lásd az óvodánál)
Was schüttelt die Blätter von den Bäumen ab?
Der Wind.
Was machen die Kinder im Garten, wenn der Wind bläst?
Sie lassen Drachen steigen!
Ja! Stellt euch vor, ich habe einen Sohn, er heißt István.
Er ist 8 Jahre alt geworden und hat zum Geburtstag einen Drachen bekommen.
Ich erzähle euch, was passierte, als er seinen Drachen steigen ließ.

A pedagógus elmeséli az „Itt van az ősz” című **történetet magyar nyelven.**

Istvánnak szeptemberben volt a születésnapja. Ekkorra őszre fordult már az idő. Az égen a szél sűrű gomolyfelhőket kergetett. István ennek nagyon örült. Végre megreptethette a papírsárkányát! Felhúzta a bakancsát és magára öltötte az esőkabátját. Sőt, még sapkát is húzott a fejére, majd útnak indult.
A ház mögött volt egy kis erdő. Keresztülment a kis erdőn, majd egy gyönyörű tisztásra ért. A szél keresztülsüvített az ágakon és a leveleket is lefújta a földre, amelyek piros, sárga, barna és narancssárga színben pompáztak.
Hirtelen koppant valami. Tudjátok, mi volt az? Talán egy állat? Á, dehogy! A szél rázta le a makkot a fáról.
István keresztülrohant egy levelekkel és makkokkal teli kupacon és szétrugdosta a leveleket. Ha rálépett egy makkra, úgy ropogott a makk, mint a popkorn. Milyen jó is ez!
Amikor az erdő széléhez ért, ujját a levegőbe tartva vizsgálta, merről fúj a szél. Egy kicsit lecsavart a zsinórból, nekiiramodott és mögötte a sárkány felszállt a magasba. István egyre messzebbre

eregette a sárkányát, amit a szél is megtáncoltatott. A sárkány egyre magasabbra és magasabbra szállt, amitől István nagyon boldog volt.
Hirtelen egy halk koppanás hallatszott. Tudjátok, mi volt az? A makk nem lehetett. A tisztáson nem voltak fák. Egyszer csak ismét hallani lehetett ezt a halk koppanást és egy esőcsepp csöppent István orrára.
István felpillantott az égre. Sötét felhők jelentek meg. Gyorsan feltekerte a zsinórt és hagyta, hogy a papírsárkány leszálljon a földre.
Az eső egyre nagyobb cseppekben és egyre sűrűbben esett, és a szél is feltámadt. István visszaszaladt az erdőbe. Az eső egyre jobban esett. István elindult hazafelé. Szaladt át a kerten, és a szél az arcába fújta az esőcseppeket. Sietve szaladt a ház felé. Végre hazaért. A távolban dúlt az égi háború. Egyre gyakrabban dörgött és villámlott, de szerencsére a vihar elkerülte a házukat. Minden jó, ha a vége jó!
István megszárította a haját és a papírsárkányt a ruhaszárogatóra terítette. A nappaliból nézte tovább a vihart. Végül már csak csepergett az eső és a szél is elcsendesült. Sőt, még a Nap is kisütött.

(http://www.jules-kindermusik.de/der-herbst-ist-da-klanggeschichte/ alapján)

A pedagógus bevezeti a történet kulcsfontosságú német nyelvű szókincsét.
Kioszt a gyerekeknek szimbólumkártyákat (szimbólumokat lásd a mondókáknál), amiket kiszíneznek.
A pedagógus minden szimbólumhoz mond egy mondókát, és a gyerekeknek azt a szimbólumot kell kiszínezniük, amit a pedagógus épp mond:

Groß ist die Sonne
Hell und warm ihr Schein.
Niemand könnte ohne Sonne sein. (die Sonne)

Eine dicke Wolke hat sie zugedeckt. (die Wolke)
Doch schon ruft sie: „Da bin ich. Ich hab mich nur versteckt".

(https://www.heilpaedagogik-info.de/fingerspiele/sommer-sonne/711-gross-ist-die-sonne.html)

Es regnet, es regnet
und alles wird nass.
Die Bäume, die Blumen, die Wiese, das Gras. (der Regen)

(https://www.flickr.com/photos/sjffbb/19664287365/)

Drachen können viele Sachen,
beispielsweise Saltos machen.
Steigen, fallen, stehen bleiben,
zeichnen, in den Himmel schreiben.
Dazu braucht ein Drache Wind,
außerdem ein nettes Kind,
das an einer Schnur ihn hält,
weil er sonst herunterfällt. (der Drachen)

(https://blogs.urz.uni-halle.de/klangidentitaet/drachen-koennen-viele-sachen/)

Wind, Wind, Wind, Wind, fröhlicher Gesell,
bläst um alle Ecken, willst uns immer necken.
Wind, Wind, Wind, Wind, fröhlicher Gesell.

Wind, Wind, Wind, Wind, fröhlicher Gesell,
kommst herbei mit Brausen, lässt mein Rädchen sausen.
Wind, Wind, Wind, Wind, fröhlicher Gesell. (der Wind)

(https://vorschulkinder.blog/2017/11/22/reime-gedichte-lieder-zum-herbst/)

Kastanien, Eicheln habe ich die ganze Schürze voll,
der Wind blies sie mir grad vom Baum, das prasselte ganz toll. (die Eichel)

(https://vorschulkinder.blog/2017/11/22/reime-gedichte-lieder-zum-herbst/)

Es blitzt, es donnert und es kracht
Schnell bist du um den Schlaf gebracht
Die Blitze sind nett anzuseh'n
kann man sie aus der Ferne sehn. (der Blitz)

(http://gerhard.ledwina.de/tag/gewittergedicht/)

A pedagógus kérdezi a gyerekeket:

Kinder, wie ist das Wetter heute?
Ist es warm?
Scheint die Sonne?

Bläst der Wind?
Regnet es?
Was sollen wir anziehen, wenn wir heute spazieren gehen wollen?

Mindenki készít magának egy sárkányt, és ha fúj a szél, illetve ha van rá lehetőség, van megfelelő hely, akkor kimennek a szabadba sárkányt eregetni.

Új egység
Beszélgetőkör

Kinder, jetzt erzähle ich euch eine Geschichte über den Herbst.

A pedagógus képeskönyvet készít szemléltetésként a történethez.

Der Herbst ist da
Stefan hatte im September Geburtstag. Es war schon Herbst. Der Wind trieb am Himmel große Wolken. Stefan freute sich sehr. Endlich konnte er seinen Drachen steigen lassen. Er zog sich seine Wanderschuhe und eine Regenjacke an. Er setzte sich eine Mütze auf und er ging nach draußen.
Hinter dem Haus war ein kleiner Wald. Er ging durch den Wald und kam zu einem Feld. Der Wind rauschte durch die Zweige und die Blätter fielen zu Boden. All die roten, die gelben, die braunen und die orangenen.
Da knackte es plötzlich. Wisst ihr, was das war? War das vielleicht ein Tier? Ach nein, der Wind schüttelte Eicheln von den Bäumen.
Stefan ging durch einen Blätter-Eichel-Haufen und spielte Wind mit seinen Füßen. Wenn er auf die Eicheln stieg, klang es wie Popcorn. Herrlich!
Stefan hatte den Waldrand erreicht und hielt den Finger in den Wind. Er wickelte ein bisschen von der Schnur ab und lief los. Hinter ihm stieg der Drachen in die Höhe. Stefan gab dem Drachen mehr Schnur. Der Wind ließ den Drachen tanzen. Der Drachen stieg in die Lüfte. Höher und höher! Stefan war sehr glücklich.
Da klopfte es plötzlich leise. Wisst ihr, was das war? Eicheln konnten es nicht sein. Auf dem Feld standen keine Bäume. Da hörte er wieder das leise Klopfen und dann landete ein Regentopfen direkt auf seiner Nase.
Stefan blickte in den Himmel. Der Wind trieb dunkle Wolken vor sich. Schnell wickelte Stefan die Schnur auf und ließ seinen Drachen sanft zur Erde zurückkommen.
Die Tropfen wurden mehr und größer und auch der Wind frischte auf. Stefan lief zum Wald zurück. Der Regen wurde stärker und Stefan kam nach Hause. Er lief durch den Garten, der Wind

peitschte ihm die Regentropfen ins Gesicht. Schnell lief er weiter. Er war zu Hause. In der Ferne donnerte und blitzte es. Immer schneller folgten Blitz und Donner aufeinander, das Gewitter zog am Haus vorbei. Ende gut, alles gut!
Stefan trocknete sich die Haare und legte seinen Drachen auf den Wäscheständer. Vom Wohnzimmer schaute er Blitz und Donner gemütlich zu. Jetzt fielen nur noch wenige Tropfen, der Wind beruhigte sich auch. Da schien sogar die Sonne.

(http://www.jules-kindermusik.de/der-herbst-ist-da-klanggeschichte/)

A történetet a pedagógus a hangok utánzásával is feldolgozhatja:

Szél hangja: A szél által keltett zajt váltakozó erejű fújással, krepp-papír csíkok zörgetésével imitálhatjuk
Sárkány: Szájharmónikával
Makkok/törés/koppanás: Ritmuspálcákkal
Eső/Esőcseppek hangja: Rizst töltünk műanyag flakonba, vagy esőcsinálóval.
Dörgés hangja: Dob
Villám: Két fatömb, egyik-egyik oldalukon csiszolópapír, a kettő összedörzsölésével
Nap: Kis csengettyűk

(http://www.jules-kindermusik.de/der-herbst-ist-da-klanggeschichte)

A pedagógus mondja:

Begrüßen wir den Herbst mit einem Lied:
„Der Herbst, der Herbst, der Herbst ist da…"
Kinder, jetzt gehen wir auch nach Hause.

Elköszönés: Elköszönődal éneklése:

„Alle Kinder, alle Kinder, gehen jetzt nach Haus…"

(https://www.youtube.com/watch?v=t-qtO4bsozM Stephen Janetzko alapján)

Ősz – 3. osztály

Az őszi időjárás és öltözködés

Beszélgetőkör

A pedagógus beszélget a gyerekekkel, kérdéseket tesz fel nekik:

Welche Jahreszeit ist jetzt?
Wie sind die Bäume im Herbst?
Die Bäume sind bunt.
Wie sind die Blätter im Herbst?
Die Blätter sind auch bunt. Sie sind rot, gelb, orange, braun.
Wie ist das Wetter im Herbst?
Es ist kalt, es regnet, der Wind bläst.

Was macht der Wind mit den Blättern?
Der Wind bläst die Blätter von den Bäumen. Die Blätter fallen.

Blätterfall,
Blätterfall, Blätterfall,
Gelbe Blätter überall,
Raschel, raschel,
Es wird kalt,
Und der Schnee bedeckt sie bald.
Blätterfall, Blätterfall,
Gelbe Blätter überall.

(https://www.heilpaedagogik-info.de/herbstlieder/285-blaetterfall.html)

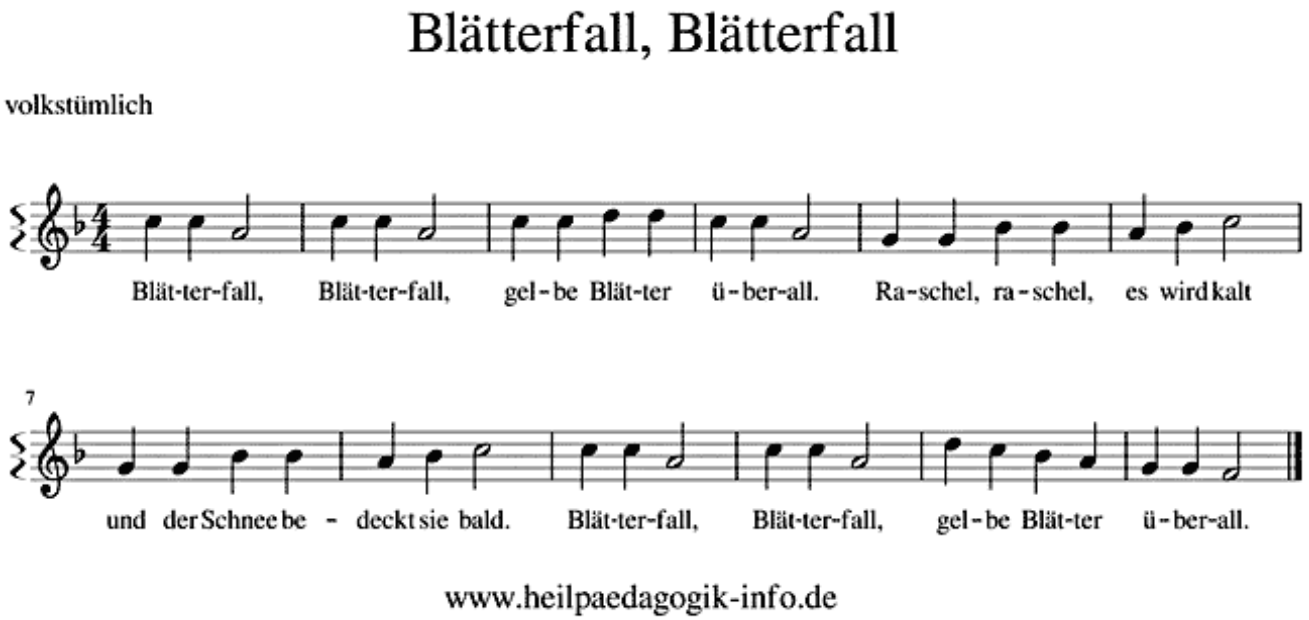

(https://www.heilpaedagogik-info.de/herbstlieder/285-blaetterfall.html)

A pedagógus képzeletbeli utazásra megy a gyerekekkel, elmeséli a történetet magyar nyelven (A szelet a pedagógus a történetben zenével/hangutánzással szimbolizálja.): **„Képzeletbeli utazás".**

A pedagógus mondja:

„Kinder, jetzt machen wir eine Reise und fliegen wie die Blätter."

Tánc a szellővel

Képzeld el, hogy egy gesztenyefa csodálatos levele vagy a fa tetején. Melletted sok más színes levél van, kicsik és nagyok. Az ősz varázsszínekkel festette be őket. Az ecsetét piros, sárga, narancssárga és barna festékbe mártotta.

Neked piros ruhát választott. Te egy gyönyörű piros levél vagy.

A nap ragyog a kék égen.

Lágy szellő suhan csendesen az ágak között. Finoman megérintesz magad mellett egy levelet.

Ekkor egy halk suttogás és zizegés üti meg a füledet.

Hirtelen egy mókus ugrál az ágak között, és megcsiklandoz bundás rozsdásbarna farkával. Aztán megint eltűnik. A szél erősebben fúj keresztül a fa ágai között. A melletted lévő leveleket leszakítja az ágról, és messzire repíti őket.

Mi lesz most? A vihar egyre erősebb. A szél oda-vissza ráz téged, vég nélkül. Oda és vissza… Nincs választásod: vele kell tartanod. Az erős szélvihar téged is magával ránt a többiek után.

Először jobbra visz, majd balra, majd körbe-körbe utaztok együtt. Először nagyon megijedsz, félsz, hogy elfúj, de aztán örülsz, hogy a széllel táncolhatsz.
A tánc lassul. Aztán könnyedén földre hullasz, mint egy toll.
A földön fekve az égre nézel, és látod az arany fényben csillogó napsugarakat, magad körül pedig a rétet és a mezőket.
És ott fekszel a többi levél mellett. Olyanok vagytok, mint egy nagy szőnyeg a fa alatt. Csendben pihentek és élvezitek a nyugalmat…

(Regina Bestle-Körfer & Annemarie Stollenwerk: So bunt und stürmisch ist der Herbst 49.old. alapján)

A képzeletbeli utazás után elkészítik a szemléltetőeszközöket:

Kommt, Kinder, jetzt machen wir einen großen Baum. Einen Kastanienbaum.

Was brauchen wir dazu?
Wir brauchen Wellpappe.
Wir brauchen bunte Kartonblätter, Farben, einen Pinsel, ein Eichhörnchen Stofftier, Federn und eine große Sonne.

A gyerekek elkészítik a fát, a színes leveleket.
A készítés közben az előző szintekről ismert mondókákat, dalokat ismétlik (lásd óvoda, 1. és 2. osztály), és új mondókákat, dalt tanulnak a történetben szereplő szókinccsel.

„Das Eichhörnchen flitzt im schnellen Lauf
den Kastanienbaum hinauf.
Springt, sehr rasch, in großer Hast
vom kleinen zum großen Ast."

(https://www.heilpaedagogik-info.de/fingerspiele/herbst-wind/2051-eichhoernchen-im-herbst.html alapján)

„Herbstwind weht hin und her,
das Eichhörnchen schaukelt nun sehr
und hüpft, nach einer kurzen Rast,
von einem zum nächsten Ast."

(https://www.heilpaedagogik-info.de/fingerspiele/herbst-wind/2051-eichhoernchen-im-herbst.html alapján)

Elköszönés: Elköszönődal éneklése:

„Alle Kinder, alle Kinder, gehen jetzt nach Haus…„

(https://www.youtube.com/watch?v=t-qtO4bsozM Stephen Janetzko alapján)

Új egység
Beszélgetőkör

A pedagógus a beszélgetőkör után elmeséli az előző egységben magyarul elmesélt történetet a szemléltetőeszközökkel és a gyerekek bevonásával, részvételével német nyelven. Leülteti/lefekteti a gyerekeket, ő bemegy a kör közepére és elkezd mesélni: A szelet a pedagógus a történetben zenével/hangutánzással szimbolizálja.

Stell dir vor, du bist ein wunderbares Blatt an einem Kastanienbaum.
Du hängst ganz oben in der Baumkrone.
Neben dir hängen noch viele andere bunte Blätter, kleine und große.
Mit Zauberfarbe hat der Herbst sie alle angemalt. Seinen Pinsel hat er dabei in leuchtendes Rot, Gelb, Orange und Braun getaucht.
Dir hat er ein rotes Kleid angezogen. Du bist ein schönes rotes Blatt.
Die Sonne scheint wunderschön unter dem blauen Himmel.
Ein leichter Wind streicht durch die Äste, zärtlich und leise. Du berührst ganz leicht ein Blatt neben dir.
Ein leises Wispern und Rascheln kannst du hören.
Plötzlich hüpft ein Eichhörnchen durch die Äste, sein buschiger rotbrauner weicher Schwanz kitzelt dich. Und schon ist es wieder weg.
Der Wind wird stärker. Er saust durch den Baum. Neben dir reißt er andere rote, gelbe, orangene und braune Blätter von den Zweigen und wirbelt sie durch die Luft. Doch was ist jetzt? Es wird noch stürmischer. Der Wind rüttelt dich hin und her… hin und her – ohne Ende. Du musst dem Wind nachgehen. Eine kräftige Böe packt dich und reißt dich mit. Du wirbelst im Wind auf und ab. Einmal links herum, einmal rechts herum und dann rundherum im Kreis. Zuerst bist du ganz erschrocken, fürchtest dich vor dem Hin und Her. Doch dann macht es dir Spaß, mit dem Wind zu tanzen.
Allmählich geht dem Wind die Puste aus. Der Tanz wird langsamer und du schwebst leise und leicht wie eine Feder zum Boden.
Du schaust dich um, siehst den Himmel, die goldenen Sonnenstrahlen, die Wiesen und Felder.
Du liegst schon auf dem Boden. Du bleibst liegen, zusammen mit den anderen Blättern.
Ihr liegt wie ein großer Teppich unter dem Baum, ihr liegt still und könnt euch ausruhen.

(Regina Bestle-Körfer & Annemarie Stollenwerk: So bunt und stürmisch ist der Herbst 49.old. alapján)

A történet után a pedagógus bejátssza Vivaldi: Négy évszak című művéből”Az ősz” című részt.

Elköszönés: Elköszönődal éneklése:

„Alle Kinder, alle Kinder, gehen jetzt nach Haus…”

(https://www.youtube.com/watch?v=t-qtO4bsozM Stephen Janetzko alapján)

Feladatok, amelyek a differenciálás, tehetséggondozás céljából beilleszthetők:

1. Was ziehen wir zuerst an? Wie ist die richtige Reihenfolge?

Jungen

die Unterhose

die Mütze

die Socken

das Unterhemd

die Hose

die Regenjacke

der Pullover

die Weste

die Schuhe

das Hemd

die Regenhose

Mädchen

der Slip

der Top

die Bluse

der Pullover

die Weste

die Schuhe

die Regenjacke

der Rock

2. Wörtersuchsel: Suche 10 Herbstwörter!

K	A	R	B	O	Ö	G	A	L	T
T	E	K	A	L	T	L	B	A	B
A	R	N	A	I	Ä	A	O	K	U
O	W	A	T	S	L	T	N	U	N
L	Q	A	U	A	T	Z	T	I	T
P	Ü	R	S	B	Z	A	E	E	O
A	R	E	T	I	E	P	N	W	R
Z	Ö	G	E	N	L	F	A	I	T
F	F	E	R	N	T	E	S	N	E
O	H	N	E	B	E	L	E	D	N

3. Egészítsd ki a hiányzó betűket!

Reg_nja_ke (Regenjacke) H_rb_t (Herbst) _eb_l (Nebel) Gu_mist_ef_l (Gummistiefel) M_t_e (Mütze) B_a_t (Blatt) W_n_ (Wind) b_ä_t (bläst) B_ät_er_a_l (Blätterfall) _al_sc_u_e (Halbschuhe) Re_en_et__er (Regenwetter) Wi_t_rs_hl_f (Winterschlaf) _as_a_nie (Kastanie) _ic_e_ (Eichel)

4. Kösd össze a képet a szóval!

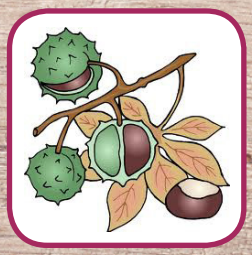

das Laub

der Wind

der Nebel

die Kastanie

der Regen

das Blatt

der Igel

der Regenschirm

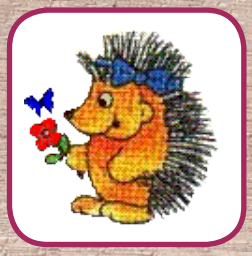

5. Leugrálós feladat

A pedagógus kivágja a német ABC betűit. Azokat lerakja a földre. A pedagógus a fülébe súg a soron lévő tanulónak egy szót, ami az őszhöz kapcsolódik, és a tanuló a szót „leugrálja”.

6. A pedagógus egy papírcsíkra nagy betűkkel ráír egy szót, ami az őszhöz kapcsolódik. Összetekeri a papírcsíkot és betűnként kitekeri, és a gyerekeknek minden betűnél mondaniuk kell egy szót, és a végén kitalálják a szót. Aki a leggyorsabban kitalálja, az felírhat egy újabb szót. Pl. **Regenjacke, Gummistiefel…**

7. Őszi társasjáték. Lásd külön alább. Élő társasjátékként is játszhatják az osztályteremben összefoglalásként.

HERBSTSPIEL

START	**1** In welchem Monat beginnt der Herbst?	**2** Nenne drei Herbstfrüchte!	**3** Gehe zurück zum Start!	**4** Was feiern wir am 11. November?	**5** Er schützt uns vor dem Regen. Das ist d… ……?
					6 Wie nennt man die Vögel, die im Herbst nach Afrika fliegen?
22 Beende den Reim: „Regen, Regen, tropf, tropf, tropf…“	**23** Welches Tier sammelt Vorräte für den Winter?	**24** Was macht deine Mama aus dem Kürbis?	**25** Was ziehst du an, wenn es regnet?	**26** Sind im Herbst die Tage oder die Nächte länger?	**7** Ich blase um die Ecken und brause durch die Blätter. Wer bin ich?
21 Geh zwei Felder weiter!	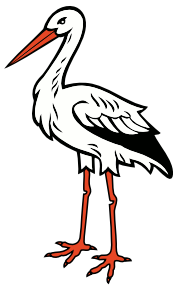			**27** Was können wir im Herbst im Wald sammeln?	**8** 1 X aussetzen
20 Beende den Herbstreim: Der Herbst, der ist ein Malersmann, er malt…		**ZIEL**	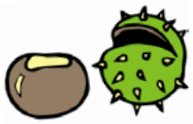	**28** Wie nennt man die vielen Blätter, die im Herbst auf dem Boden liegen?	**9** Sing das Herbstlied weiter: „Der Herbst, der Herbst, der Herbst ist da, er bringt uns Wind hei hussasa…Sch…“
19 Welche Vögel fliegen im Herbst fort?		**31** Wer hat im Wettstreit in der Herbstgeschichte gewonnen? Die Sonne oder der Wind?	**30** Sage einen Reim über die Kastanie!	**29** Welche Farben haben die Blätter im Herbst?	**10** Wer hat in der Herbstgeschichte gestritten?
18 Welche Frucht ist das Männlein im purpurroten Mäntelein?					**11** Geh zwei Felder zurück!
17 Welche Tiere machen Winterschlaf?	**16** Würfle nochmal!	**15** In die Höhe steigt er mit dem Wind, an einem Faden hält ihn das Kind. Was ist das?	**14** Was kocht Mama Köstliches aus den reifen Früchten?	**13** Nenne die Herbstmonate!	**12** Singe ein Herbstlied!

(https://de.islcollective.com/resources/search_result?Tags=Herbst&numrows=12&page=3) alapján

Lösungsblatt für das Herbstspiel:

1. Der Herbst beginnt im September
2. Herbstfrüchte: egyénileg megadható
3.
4. –
5. Sankt Martin
6. der Regenschirm
7. Man nennt sie Zugvögel. Sie sind die Zugvögel.
8. Du bist der Wind.
9. –
10. Schüttelt ab die Blätter, bringt uns Regenwetter. Heia hussasa, der Herbst ist da.”
11. Der Wind und die Sonne stritten in der Herbstgeschichte.
12. –
13. egyénileg megadható
14. Die Herbstmonate sind der September, der Oktober und der November.
15. Mama kocht Marmelade/Konfitüre und Jam.
16. der Drachen
17. –
18. Der Bär, der Igel, das Murmeltier, die Fledermaus.
19. die Hagebutte
20. die Zugvögel sind: der Kuckuck, die Schwalbe, der Storch
21. In vielen Farben leuchtet bald der bunt geschmückte Wald.
22. –
23. …fällt auf meinen Kop, Kopf, Kopf. Fällt auf meine Hand, Hand, Hand, fällt aufs ganze Land, Land, Land.”
24. das Eichhörnchen, die Maus, …
25. Mama macht aus dem Kürbis Kürbiscremesuppe, Kürbiskuchen, Eintopf, Bratkürbis.
26. Ich ziehe Gummistiefel, eine Regenjacke, eine Regenhose an.
27. Im Herbst sind die Nächte länger (als die Tage).
28. Wir können im Herbst im Wald Blätter, Pilze, Holz, Hagebutte, Kastanien, Eicheln, Bucheckern, Zapfen, Moos, Beeren sammeln…
29. Man nennt sie (das) Laub.
30. Die Blätter sind im Herbst gelb, rot, orange (Farben)
31. Stacheln hab‘ ich wie ein Igel, ei, das sieht nicht lustig aus. Purzle ich vom Baum herunter, springt ein braunes Männlein raus.
32. Die Sonne hat im Wettstreit gewonnen.

Steckbrief Herbst

Farben: golden, gelb, orange, braun, goldgelb, rot
Anfang: im September
Feiertage: das Erntedankfest, der Martinstag
Wetter im Herbst: kühl, kalt, regnerisch, nebelig, kalt, windig, bewölkt, gewittrig, unbeständig
Tiere: der Igel, der Fuchs, die Gans
Zugvögel: der Kranich, der Star, der Kuckuck, die Schwalbe, der Storch, der Nachtigall
Früchte im Garten, Früchte auf dem Feld: der Apfel, die Birne, die Pflaume, die Weintraube, die Quitte, die Kastanie, die Nuss, die Haselnuss, der Zapfen, die Buchecker, die Eichel, die Kastanie, der Maiskolben, die Hagebutte, der Kürbis
Gemüse: der Mais, die Karotte/die Rübe,
Herbstmonate: der September, der Oktober, der November
Blumen: Hortensien, Chrysanthemen, die Rose,
Kleidungsstücke: der Pullover,-, die Jacke,-n, die Regenjacke,-n, die Windjacke,-n, die Regenhose,-n, die Mütze,-n, der Handschuh,-e, der Gummistiefel,-,

Ősz – Óvoda

Őszi termések

Beszélgetőkör

A beszélgetőkör után a pedagógus a gyerekekkel az őszről beszélget.

Welche Jahreszeit ist jetzt?
Es ist Herbst.

A pedagógus énekel a gyerekekkel egy dalt az évszakokról:

Es war eine Mutter
die hatte vier Kinder:
den Frühling, den Sommer
den Herbst und den Winter.

Der Frühling bringt Blumen
der Sommer den Klee
der Herbst bringt die Trauben
der Winter den Schnee.

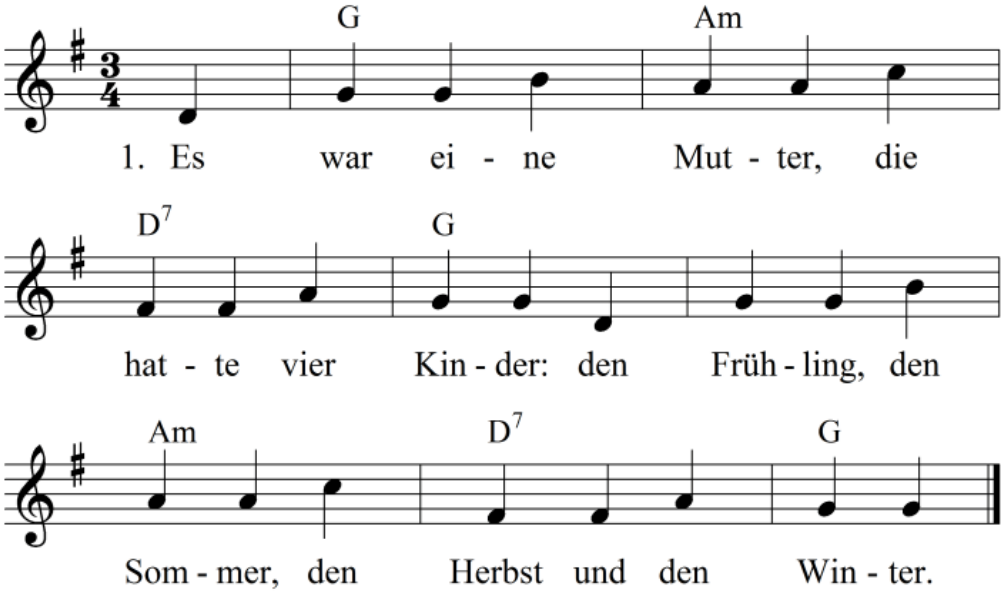

(https://www.lieder-archiv.de/es_war_eine_mutter-notenblatt_100104.html)

Was bringt uns der Herbst?
Der Herbst bringt uns Trauben.
Was bringt uns noch der Herbst?
Er bringt uns Früchte im Garten wie Äpfel, Birnen.
Er bringt uns auch Früchte auf dem Feld wie Kartoffeln, Mais, Kürbisse.

Ich habe euch etwas mitgebracht. Was ist das?
Das ist eine Kartoffel.
Welche Farbe hat die Kartoffel?
Die Kartoffel ist braun/gelb/rot.
Welche Form hat die Kartoffel?
Die Kartoffel ist rund/oval.
Nimm die Kartoffel in die Hand!
Ist die Kartoffel weich oder hart?
Die Kartoffel ist hart.
Esst ihr Kartoffel gern?
Ja./Nein.
Was macht Mutti mit den Kartoffeln?
Mutti kann sie kochen, backen, braten.
Was macht Mutti aus Kartoffeln?
Mutti macht aus Kartoffeln Suppe, Bratkartoffeln, Pommes und Chips.

A pedagógus elmeséli a gyerekeknek „A jóságos krumplikirály” című mesét magyar nyelven.

A jóságos krumplikirály

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy nagy láda telis-tele krumplival. A láda egész télen a pincében állt. Ebben a ládában gyönyörű krumplik voltak, egyik krumpli nagyobb volt, mint a másik. Szépen éldegéltek együtt, de egy nap kiabálás hallatszott a ládából.

– Ne hámozz meg! Ne főzz meg! Ne egyél meg! Hisz én vagyok a nagy Krumplikirály!

És tényleg akkora volt a Krumplikirály, mint 12 másik nagy krumpli.

Egy szép napon a nagymama lement a pincébe egy kosárral a kezében, és a kosarat megpakolta krumplival. A krumplit meg akarta főzni vacsorára, a nagy Krumplikirályt is.

– Hűha! Ez aztán egy hatalmas krumpli! – csodálkozott a nagymama.

De ekkor a Krumplikirály – hopp – kiugrott a kosárból és elgurult. És csak gurult, és gurult… Mindaddig, míg útjába nem került egy süni:

– Állj meg, te nagydarab krumpli! Várj! Most megeszlek reggelire!

– Nem, nem! A nagymama sem tudott engem elkapni, és te kicsi süni, te sem fogsz tudni!

A süni még válaszolni se tudott, mikor ott termett egy nyuszi, és azt mondta:

– Állj meg, te szép nagy krumpli! Várj! Most megeszlek téged!
– Nem, nem! A nagymama sem tudott elkapni, a kicsi süni sem tudott, és te sem fogsz tudni!
Ezzel tovább gurult a Krumplikirály. Útja során találkozott két szegény, éhes kisgyerekkel.
A kisgyerekek nagyon megörültek, mikor meglátták az óriási krumplit.
– Nagyon éhesek vagyunk már. Otthon sincs mit enni. Ebből a krumpliból az anyukánk annyi tócsnit tudna sütni, amivel mindannyian jól lakunk.
Meghallotta ezt a Krumplikirály, megállt, és – hopp – beleugrott a szegény gyerekek kosarába. A gyerekek hazavitték, odaadták anyukájuknak, ő pedig finom tócsnit készített belőle. A gyerekek még sose voltak ilyen boldogok, és végre teli hassal hajtották este álomra fejüket. Itt a vége, fuss el véle.

(https://www.kindergarten-ideen.de/lesenswert/maerchen-und-geschichten/die-geschichte-vom-kartoffelkonig-2/ alapján)

A pedagógus a mese után vizuális tevékenységet szervez:
A történet után a gyerekek felsorolják a szereplőket magyarul és a pedagógus az asztalhoz hívja a gyerekeket:

Kommt, Kinder zum Tisch!
Machen wir die Märchenfiguren!
Was brauchen wir?
Wir brauchen eine Großmutter, einen Igel, einen Hasen, zwei Kinder und eine Mutter.
Und wir haben eine Kiste Kartoffeln.
Machen wir die Figuren aus den Kartoffeln!
Wie viele Kartoffeln brauchen wir?
Wir brauchen sechs Kartoffeln.
Was fehlt noch?
Der Kartoffelkönig!
Ja, Kinder, super! Der Kartoffelkönig ist die größte Kartoffel.
Welche ist die größte Kartoffel in der Kiste?
Sucht die größte Kartoffel! Sie wird der Kartoffelkönig.

A gyerekek a pedagógus irányításával krumpliból készítik el a szereplőket.
A pedagógus közben instrukciókat ad német nyelven a gyerekeknek:

Stich die/den Zahnstocher in die Kartoffel!
Stich die Nase in die Kartoffel!
Zeichne der Großmutter die Augen/die Nase/den Mund!
Stich die Arme/die Beine in die Kartoffel!
Setz dem Kartoffelkönig die Krone auf den Kopf!

Jó idő és lehetőség esetén a pedagógus elviheti a gyerekeket egy krumpliföldre, vagy valakinek (pl. az egyik gyerek szüleinek, nagyszüleinek a kertjébe, ahol krumplit is termelnek, hogy a gyerekek élményeket szerezhessenek. Közben beszélgethetnek német nyelven az őszi termésekről, megfigyelik az őszi természetet, kertet.)

Elköszönés: Elköszönődal éneklése:

„Alle Kinder, alle Kinder, gehen jetzt nach Haus…“

(https://www.youtube.com/watch?v=t-qtO4bsozM Stephen Janetzko alapján)

Új egység
Beszélgetőkör

A pedagógus elmeséli a történetet az elkészített szemléltetőeszközökkel német nyelven:

Liebe Kinder, ich erzähle euch die Geschichte über den Kartoffelkönig.

Der gute Kartoffelkönig
Es war einmal eine große Kiste Kartoffeln. Die stand im Winter im Keller. In der Kiste waren wunderschöne Kartoffeln, eine war dicker als die andere.
Eines Tages aber rief es aus der Kartoffelkiste:
„Schält mich nicht! Kocht mich nicht! Esst mich nicht! Ich bin der große Kartoffelkönig!”
Der war wirklich so groß wie zwölf andere große Kartoffeln.
Die Großmutter holte einen Korb Kartoffeln aus dem Keller. Sie wollte die Kartoffeln kochen. Auch den Kartoffelkönig wollte sie kochen: „Ei, das ist eine große Kartoffel!”
Aber der Kartoffelkönig sprang – hops – aus dem Korb und rollte davon.
Er rollte und rollte weiter.
Da kam ein Igel herbei:
„Halt, dicke Kartoffel, warte doch, ich will dich zum Frühstück essen!”
„Nein, nein! Die Großmutter hat mich nicht gefangen, und du, Igel, kriegst mich auch nicht!”
Dann hüpfte ein Hase herbei:
„Halt, du schöne dicke Kartoffel, warte doch, ich will dich aufessen!”
„Nein! Die Großmutter hat mich nicht gefangen, der Igel hat mich nicht gefangen, und du Hase kriegst mich auch nicht!”
Dann kamen zwei arme Kinder. Sie hatten großen Hunger:
„Ach, da läuft eine dicke Kartoffel! Wir haben zu Hause nichts zum Essen, wir sind schon sehr

hungrig. Von der Kartoffel kann uns Mutti einen großen Reibekuchen backen. Wir könnten endlich einmal genug essen!"
Der Kartoffelkönig hörte es. Er hielt, und hops – sprang er den armen Kindern in den Korb.
Die Kinder gingen nach Hause.
„Kommt Kinder zum Tisch, ich habe euch einen dicken, fetten Reibekuchen gemacht", sagte ihre Mutter. Die Kinder waren glücklich. Sie konnten endlich genug essen. Ende gut, alles gut!

(https://www.kindergarten-ideen.de/lesenswert/maerchen-und-geschichten/die-geschichte-vom-kartoffelkonig-2/)

A gyerekek a történet végén elénekelnek, eljátszanak egy terményhálaadó dalt:

Tanzen wir den Erntetanz,
wollen wir uns drehen,
was wir alles ernten durften, soll ein jeder sehen.
Dank für die Ernte, dank für die Gaben, dass wir zu essen, was zu essen haben.
Tanzen wir den Erntetanz, drehn wir uns im Reigen!
Was wir alles ernten durften, wollen wir euch zeigen.
Danke für die Kartoffeln!

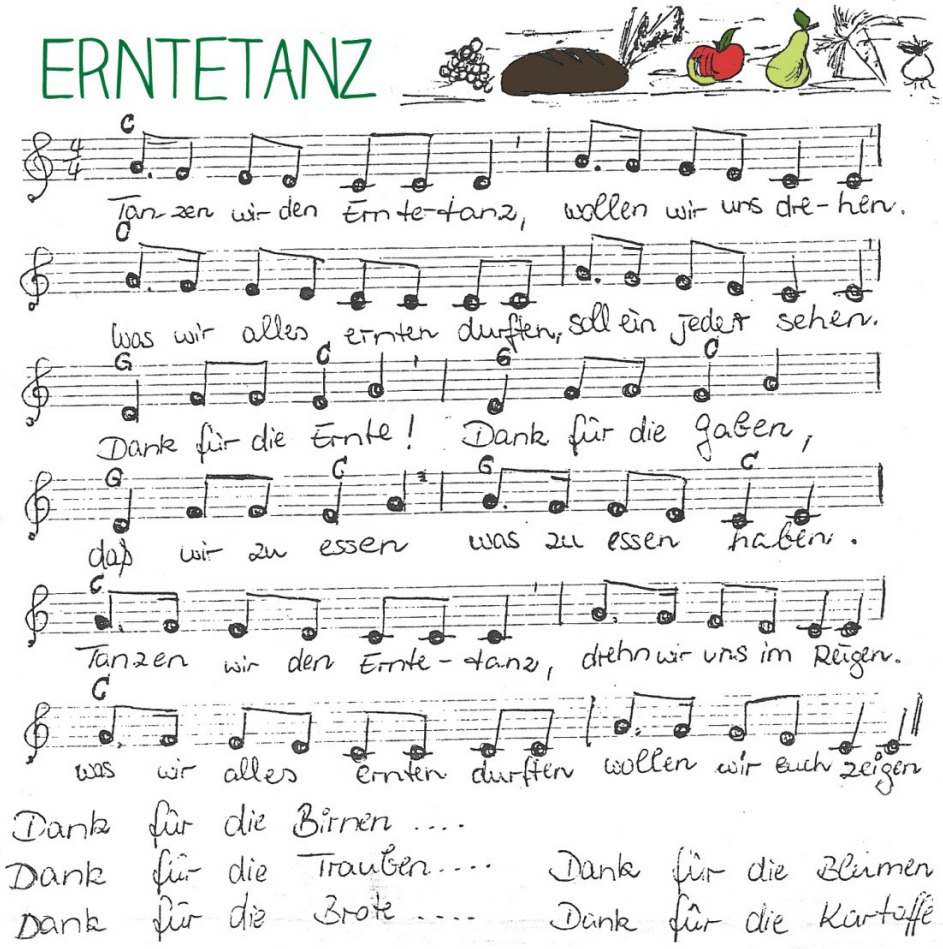

(https://www.google.com/search?q=tanzen+wir+den+erntetanz&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwi8tqGB5aXgAhUPIIsKHZbmAWM4ChD8BQgOKAE&biw=1350&bih=563#imgrc=V9RHvmWB7kWarM:)
(https://www.youtube.com/watch?v=bt1mIZ5_lnU)

Elköszönés: Elköszönődal éneklése:

„Alle Kinder, alle Kinder, gehen jetzt nach Haus…„

(https://www.youtube.com/watch?v=t-qtO4bsozM Stephen Janetzko alapján)

Ősz – 1. osztály

Őszi termések

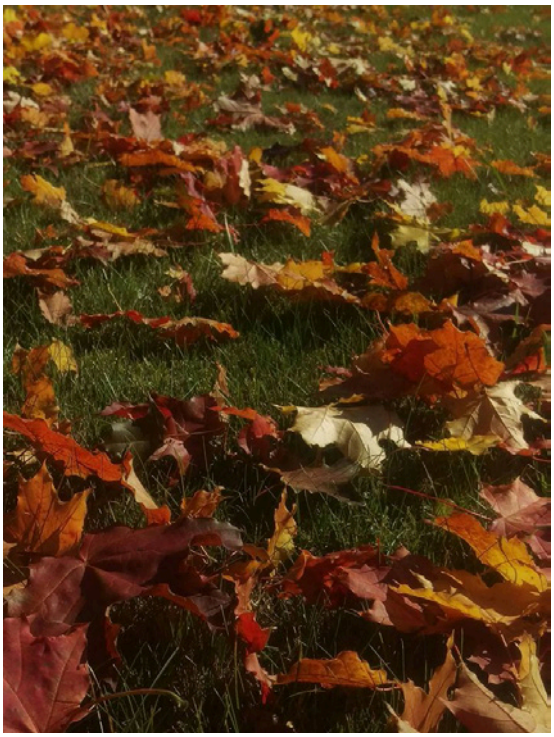

Beszélgetőkör

A téma feldolgozását ugyan úgy kezdi a pedagógus az 1. osztályban, mint az óvodában. Tehát az első és második egység ugyanaz legyen, mint az óvodában!
Ugyanazokat a mondókákat mondják és dalokat is énekeljék, amik az óvodában voltak.
A második egység végén a pedagógus megkéri a gyerekeket, hogy hozzanak otthonról krumplit:

Kinder, bringt für das nächste Mal bitte Kartoffeln mit!
Wie viele Mitglieder sind in deiner Familie, XY?
(A pedagógus segítségképpen felteheti ezt a kérdést néhány gyereknek.)
5 Mitglieder. Mutti, Vati, ich, mein Bruder, und meine Schwester.
Bring dann 5 Kartoffeln mit!

Ezzel a feladattal egyben lehetőség nyílik az ismerkedés/bemutatkozás téma ismétlésére.

Új egység

Beszélgetőkör

A pedagógus ismétlésként visszautal egy találós kérdéssel az előző egységekben tárgyalt témára, a krumplira:

Wer mich will zum Essen haben,
muss mich aus der Erde graben,
muss mich waschen,
muss mich pellen,
mir die braune Haut abschälen,
muss mich kochen.
Aber dann isst mich gerne jedermann.
Aus mir, das ist kein Witz, macht man Chips und auch Pommes frites.

(Rolf Krenzer: Jetzt malt der Herbst die Äpfel an. Verlag Ernst Kaufmann 1997, 53.old.)

Was ist das, Kinder?
Das ist die Kartoffel.

Kinder, ich kenne ein Lied über die Kartoffel.
Ich singe es euch.

Kartoffel-Lied

Alle Menschen groß und klein,
leben nicht vom Brot allein,
auch Kartoffeln müssen sein,
denn die schmecken immer fein

Trulla, trulla trulla la,
trulla trulla trulla la
Auch Kartoffeln müssen sein,
denn die schmecken immer fein.

(http://ingeb.org/Lieder/allemens.html)
Dallam: Auf die schwäbische Eisenbahn
(https://www.youtube.com/watch?v=wW61il6zm8E)

A pedagógus ezután vizuális tevékenységet szervez:
A gyerekek a hozott (különböző méretű és alakú) krumplikból elkészítik a saját családtagjaikat.
Ennek bevezetésére a pedagógus megkérdezi minden gyerektől, mennyi krumplit hozott:

Wie viele Mitglieder sind in deiner Familie, XY?
Vier Mitglieder.
Wie viele Kartoffeln hast du mitgebracht?
Vier Kartoffeln.

A pedagógus a tevékenység közben az óvodában és az 1. osztály 1. egységében átvett mondókákat mondja és dalokat énekli a gyerekekkel.
A tevékenység közben instrukciókat is ad, ugyanolyanokat, amiket a mese figuráinak elkészítésekor is mondott.
Az elkészített családokat kiállítják az osztályteremben és ez lehetőséget ad arra, hogy átismételjék a tanév első témáját
Minden gyerek bemutathatja a családját, a pedagógus kérdéseket tehet fel a gyerekeknek, és a gyerekek egymást is kérdezhetik.

Das ist meine Familie.
Wie viele Mitglieder hat deine Familie?
Zählen wir sie!
Meine Familie hat 2, 3, 4, … Mitglieder.
Wer ist das?
Das ist meine Mutti./Das ist mein Vati./ Das ist mein Bruder/meine Schwester. Das sind meine Brüder/Schwestern.

A pedagógus további kérdéseket is feltehet a családtagokkal kapcsolatban.

Ezután eljátsza a gyerekekkel a krumpliszedést magyar nyelven:

„A nagy krumpliszüret”

Kinder, wie ist das Wetter heute?
Das Wetter ist schön. Die Sonne scheint. Wir können heute Kartoffeln ernten.
Ziehen wir uns um!

– Helyben járás –

–Vegyünk fel egy nadrágot és egy pulóvert! Húzzuk fel a gumicsizmát! Vegyünk fel kesztyűt!
– Felveszünk egy nadrágot, egy pulóvert, gumicsizmát és kesztyűt húzunk –
Így… Mire van szükségünk a krumpliszüreten? Kell egy vödör, egy ásóvilla**, egy kosár és egy lapát.**
(A pedagógus vigyen be ilyen szerszámokat az órára.)
– elindulnak, az eszközöket bal és jobb kézzel váltakozva leveszik a falról –
Menjünk át az úton! Itt forduljunk balra! Itt van az krumpliföld.
– Helyben járás, balra kanyarodnak és tovább mennek –
Tegyük le a vödröt! Tegyük le az ásóvillát, a kosarat, a lapátot a földre!
– a vödröt és az eszközöket leteszik a földre
Lássunk munkához! Vegyük a jobb kezünkbe az ásóvillát! Menjünk a krumpliföldre. Kezdjük hátul a munkát …
– Az ásóvillát a jobb kezükbe veszik és lehajolnak.
Az ásóvillát belevágják a földbe és kiemelik vele a krumplikat.
Hó-rukk**!** (Ezt többször mondogathatja a pedagógus)
– Az ásóvillát ‚hó-rukk'-kal a földbe szúrják és emelőmozdulatot végeznek vele –
Lassan dolgozzunk tovább!
– Néhány lépéssel előre- és hátramennek, ismét beleszúrják az ásóvillát a földbe és kiemelik a krumplikat –
Szedjük fel a krumplit! Tisztítsuk le a krumplit és óvatosan tegyük a vödörbe!
– Lehajolnak és leguggolnak, a krumplikat egy kézzel felszedik, és a másikkal megpucolják. Beleteszik a vödörbe –
– A vödröket elhordják az ágyástól és kis kosarakba teszik a krumplit–
A kosarakban leviszik a pincébe a krumplit.
Vigyük a krumplit a pincébe! Vigyázat! Lépcső!
- Lefelé néznek és leteszik a kosarakat a földre. –
Készen vagyunk! Menjünk haza! Húzzuk le a gumicsizmát! Tegyük a helyére az eszközöket!
– Helyben járás, az eszközöket leteszik a helyükre, jobb és balkézzel visszaakasztják a falra, leveszik a gumicsizmát –
Nagyon elfáradtunk. Gyerekek, nagyon szorgalmasak voltatok! Igyunk egy kis finom almalevet!
– A poharakat a kezükbe veszik és isznak belőle –
Egészségünkre, gyerekek!

(https://mal-alt-werden.de/kartoffelernte-eine-bewegungsgeschichte/ alapján)

Elköszönés: Elköszönődal éneklése:

„Alle Kinder, alle Kinder, gehen jetzt nach Haus…"

(https://www.youtube.com/watch?v=t-qtO4bsozM Stephen Janetzko alapján)

Új egység

Beszélgetőkör

A pedagógus **át**ismétli az előzőekben átvett anyagot.
Ezután eljátsza a gyerekekkel a krumpliszedést német nyelven többes szám első személyben egyszerű nyelvezettel:

Kinder, wie ist das Wetter heute?
Das Wetter ist schön. Die Sonne scheint. Wir können heute Kartoffeln ernten.
Ziehen wir uns um!

– Helyben járás –

Ziehen wir eine Hose und einen Pullover an! Ziehen wir jetzt die Gummistiefel an! Ziehen wir Handschuhe an!
– Felveszünk egy nadrágot, egy pulóvert, gumicsizmát és kesztyűt húzunk –
Sooo… Was brauchen wir zur Ernte? Wir brauchen einen Eimer, eine Grabegabel, einen Korb und einen Spaten. (A pedagógus vigyen be ilyen szerszámokat az órára.)
– elindulnak, az eszközöket bal és jobb kézzel váltakozva leveszik a falról –
Gehen wir über den Weg! Hier gehen wir jetzt nach links! Hier ist das Kartoffelbeet.
– Helyben járás, balra kanyarodnak és tovább mennek –
Stellen wir den Eimer ab! Legen wir die Grabegabel, den Korb, den Spaten auf den Boden!
– a vödröt és az eszközöket leteszik.
Auf geht's! Nehmen wir die Grabegabel in die rechte Hand! Gehen wir zum Kartoffelbeet. Beginnen wir hinten… Gehen wir in die Hocke!
– Az ásóvillát a jobb kezükbe veszik és leguggolnak.
Az ásóvillát belevágják a földbe és kiemelik vele a krumplikat.
Hau-Ruck! (Ezt többször mondogathatja a pedagógus)
– Az ásóvillát ‚Hau-Ruck'-kal a földbe szúrják és emelőmozdulatot végeznek vele –
Arbeiten wir langsam weiter!
– Néhány lépéssel előre- és hátramennek, ismét beleszúrják az ásóvillát a földbe és kiemelik a krumplikat –
Lesen wir die Kartoffeln auf! Putzen wir sie und legen wir sie langsam in den Eimer!
– Lehajolnak és leguggolnak, a krumplikat egy kézzel felszedik, és a másikkal megpucolják. Beleteszik a vödörbe –
– Visszamennek az ágyáshoz, beleteszik a krumplikat a vödörbe, a vödröket elhordják az ágyástól és kis kosarakba teszik –

A kosarakban leviszik a pincébe a krumplit.
Tragen wir die Kartoffeln in den Keller! Vorsicht! Stufe!
– Lefelé néznek és leteszik a kosarakat a földre. –
Wir sind fertig! Gehen wir nach Hause! Ziehen wir die Gummistiefel aus! Hangen wir die Grabegabel, den Korb, den Spaten an die Wand zurück!
– Helyben járás, az eszközöket leteszik a helyükre, jobb és balkézzel visszaakasztják a falra, leveszik a gumicsizmát –
Wir sind schon müde. Kinder, ihr wart sehr fleißig! Jetzt trinken wir einen guten Apfelsaft!
– A poharakat a kezükbe veszik és isznak belőle –
Zum Wohl, Kinder!

Jetzt müssen wir uns ausruhen.
A pedagógus bejátszik Vivaldi: Négy évszak című művének „Ősz" fejezetéből egy részt.

(https://mal-alt-werden.de/kartoffelernte-eine-bewegungsgeschichte/ alapján)

Elköszönés: Elköszönődal éneklése:

„Alle Kinder, alle Kinder, gehen jetzt nach Haus…„

(https://www.youtube.com/watch?v=t-qtO4bsozM Stephen Janetzko alapján)

Ősz – 2. osztály

Őszi termések

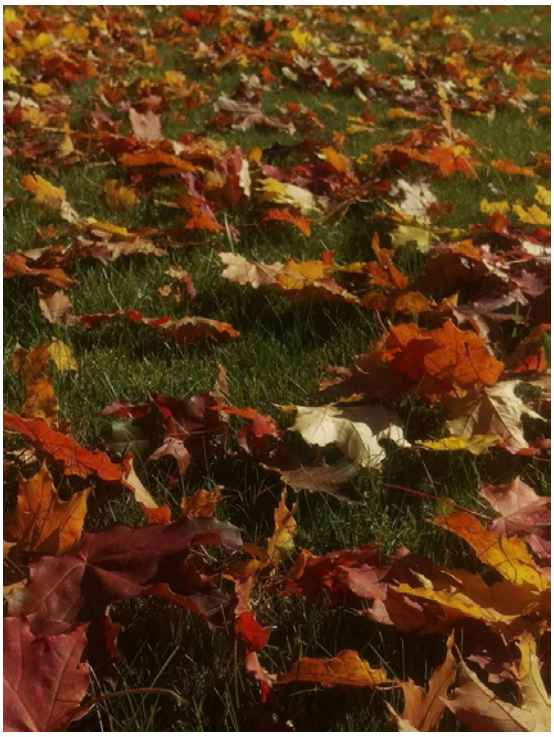

Beszélgetőkör

Jó idő és lehetőség esetén a pedagógus elviszi a gyerekeket egy erdőbe/parkba élményszerző sétára. Ott megfigyelik a vad- és szelídgesztenyéket, a pedagógus felhívja a figyelmüket a kettő közti különbségre:

Kinder, hier steht ein großer Baum.
Das ist ein Kastanienbaum.
Können wir diese Kastanien essen?
Nein, wir können diese Kastanien nicht essen.
Sie sind Rosskastanien.
Gehen wir weiter!
Dort ist wieder ein Kastanienbaum.
Das ist aber ein Edelkastanienbaum.
Können wir diese Kastanien essen?
Ja, wir können die Edelkastanien essen.
Aus Edelkastanien können wir Kastanienreis kochen.
Wir können die Edelkastanien auch braten.

Új egység

Beszélgetőkör

A beszélgetőkör után ismétlő kérdéseket tesz fel a pedagógus a gyerekeknek az előző szintekről:

Welche Jahreszeit ist jetzt?
Jetzt ist Herbst.

Kennt ihr ein Lied über die Jahreszeiten?
Dann singen wir es:
Es war eine Mutter

(Szöveget, kottát lásd az óvodánál)

Kinder, was ernten wir im Herbst?
Trauben, Äpfel, Birnen, Pflaumen.
Apfel, Birne, Pflaume,
hängen dort am Baume.
Pflück sie ab, in den Sack!

(Artner, Istvánné & Sosztarich, Tamásné (1999): Ein Kindergartenjahr I. 10. old.)

Was können wir noch ernten?
Was wächst in der Erde?
Kartoffel (wächst in der Erde).

Könnt ihr euch an die Geschichte über den Kartoffelkönig erinnern?
Was hat der Kartoffelkönig gerufen? Wisst ihr noch?
„Schält mich nicht! Kocht mich nicht! Esst mich nicht! Ich bin der große Kartoffelkönig!"

Wir möchten Kartoffeln essen.
Was müssen wir mit den Kartoffeln machen?
Wir müssen sie ausgraben, schälen, kochen.

Ich kenne einen Reim dazu:

„Der Bauer gräbt Kartoffel aus,
die Mutter kocht sie fein zu Haus',
sie gibt ein Stückchen Butter d'rauf
und's Kindchen isst sie alle auf."

(http://www.kidsweb.de/kartoffel_spezial/kartoffelreime.html)

Was macht Mutti aus Kartoffeln?
Mutti macht aus Kartoffeln Kartoffelpüree, Bratkartoffeln, Pommes, Chips, Reibekuchen.
Kinder, was ernten wir noch im Herbst?
Wir ernten auch Kürbis, Mais, Rüben und Kastanien.
Was hängt an den Bäumen im Herbst?

Erratet das!
Stacheln hab ich wie ein Igel,
ei das sieht nicht lustig aus?
Purzle ich vom Baum herunter,
springt ein braunes Männlein raus.
Das ist die Kastanie.

Liebe Kinder, jetzt erzähle ich euch eine Geschichte über den guten Kastanienkönig.

A pedagógus elmeséli a gyerekeknek **„A jóságos gesztenyekirály"** című mesét magyar nyelven.

Elérkezett az ősz. A gesztenyefán egy nagy gesztenye növekedett. Szép nagy és kerek volt, sokkal kerekebb és nagyobb, mint bármelyik másik.
A lombkorona legtetején foglalt helyet. Körülötte még sok kicsi gesztenye volt a fán. A gesztenyefa az ősz színeibe öltözött. Levelei piros, sárga, narancssárga és barna színekben pompáztak. A mi kis gesztenyénk tüskés ruhába burkolózott és a nap gyönyörűen sütött rá. A szél halk suttogással fújta le a zörgő őszi leveleket a fáról.
Egyszer csak halk zörgés hallatszott az avarból.
Hirtelen egy bozontos, vörösesbarna farkú kis mókus szökdécselt az ágakon, majd tovatűnt a levelek között.
A szél egyre erősebben fújt és csak úgy süvített az ágak között. Sárga, narancssárga és barna levelek hullottak a gesztenyefáról. És mi történt ebben a pillanatban? A mókus ismét ott terem. Gesztenyét gyűjt télire.

Az emberek is megjelennek az őszi erdőben: asszonyok, férfiak és gyerekek. Mindannyian gesztenyét gyűjtenek. Szelídgesztenyét akarnak sütni és gesztenyepürét készíteni. Az avarban keresgélnek. Susogó, zörgő hang hallatszik.
A szél egyre erősebben süvít, és csak úgy rázza a mi kis gesztenyénket! Ide-oda, ide-oda. És végül a szél lefújja a mi kis gesztenyénket is a fáról.
– Ne szedj fel! Ne pucolj meg! Ne főzz meg! Ne süss meg! Ne egyél meg! -kiáltja hangosan.
Egyszer csak két szegény gyerek sétál arra egy kosárral, akik hosszú ideje nem ettek semmit, már nagyon éhesek voltak.
A mi kis gesztenyénk meggondolta magát, és hupsz, beleugrott a gyerekek kosarába.
A gyerekek boldogan vitték haza a kosár gesztenyét, amiből édesanyjuk finom, édes gesztenyepürét készített nekik. Nagyon örültek, hogy hosszú idő után, ilyen finomat ehettek.
– Minden jó, ha a vége jó.

(https://www.kindergarten-ideen.de/lesenswert/maerchen-und-geschichten/die-geschichte-vom-kartoffelkonig-2/ alapján)

A pedagógus a mese után vizuális tevékenységet szervez: A történet után a gyerekek felsorolják a szereplőket magyarul és a pedagógus az asztalhoz hívja a gyerekeket:

Kommt, Kinder zum Tisch!
Machen wir die Figuren zur Geschichte!
Was brauchen wir?
Wir brauchen Männer- und Frauenfiguren, ein Eichhörnchen, zwei Kinder und eine Mutter.
Wir haben hier eine Kiste Kastanien.
Machen wir die Figuren aus den Kastanien!

A gyerekek a pedagógus irányításával gesztenyéből készítik el a szereplőket. A készítéshez egyéb őszi terményeket is felhasználnak. Pl. makkot (die Eichel,-n), csipkebogyót (die Hagebutte,-n).
A pedagógus közben instrukciókat ad német nyelven a gyerekeknek:

Stich den Zahnstocher in die Kastanie!
Klebe die Kastanienschale auf den Kopf!
Das ist die Mütze.
Klebe die Hagebutte auf den Kopf.
Das ist die Nase.
Klebe die Augen auf den Kopf! (a pedagógus visz szemmatricákat)
Stich die Arme/die Beine in die Kastanie!
Setz dem Kastanienkönig die Krone auf den Kopf!

A vizuális tevékenységközben a pedagógus az őszről, őszi terményekről szóló mondókákat mond, dalokat énekel a gyerekekkel, ismétlés céljával.

Elköszönés: Elköszönődal éneklése:

„Alle Kinder, alle Kinder, gehen jetzt nach Haus…„

(https://www.youtube.com/watch?v=t-qtO4bsozM Stephen Janetzko alapján)

Új egység
Beszélgetőkör

A pedagógus a beszélgetőkör után elmeséli a gyerekeknek a mesét német nyelven az előző egységben elkészített szemléltetőeszközökkel:

Liebe Kinder, ich erzähle euch eine Geschichte über den Kastanienkönig.

Es ist Herbst. Am Kastanienbaum hing eine große Kastanie. Sie war sehr groß und dick. Größer und dicker als alle anderen.
Sie hing ganz oben in der Baumkrone.
Neben ihr hingen noch viele kleine Kastanien.
Der Kastanienbaum war bunt. Die Blätter waren rot, gelb, orange und braun.
Die Kastanie hatte ein stacheliges Kleid. Sie war eine schöne große Kastanie.
Die Sonne schien wunderschön.
Der Wind blies die Blätter von dem Baum.
Ein leises Wispern und Rascheln war zu hören.
Plötzlich hüpfte ein Eichhörnchen mit einem buschigen rotbraunen Schwanz durch die Äste. **Und schon war es wieder weg.**
Der Wind wurde aber stärker. Er *sauste* durch den Baum. Er blies gelbe, orangene und braune Blätter von den Zweigen. Doch was ist jetzt?
Das Eichhörnchen ist wieder da.
Es will Kastanien für seinen Wintervorrat sammeln.
Bald kommen Menschen herbei. Frauen, Männer, Kinder. Sie wollen alle Kastanien sammeln. Sie wollen Edelkastanien braten und Kastanienpüree kochen. Sie suchen im Laub. Es ist ein lautes Wispern und Rascheln zu hören.
Der Wind bläst stürmischer. Der Wind rüttelt den Kastanienkönig hin und her… hin und her – ohne Ende. Der Wind bläst ihn und die anderen Kastanien auf den Boden.

Der Kastanienkönig ruft laut:
„Sammelt mich nicht! Schält mich nicht! Kocht mich nicht! Bratet mich nicht! Esst mich nicht!" Es kommen zwei arme Kinder herbei. Sie haben lange nichts mehr gegessen. Sie sind sehr hungrig. Hops – der Kastanienkönig springt den armen Kindern in den Korb.
Die Kinder gingen nach Hause. „Kommt Kinder zum Tisch, ich habe euch ein feines, süßes Kastanienpüree gemacht", sagte ihre Mutter. Die Kinder waren glücklich. Sie konnten endlich ein feines Kastanienpüree essen. Ende gut, alles gut.

(https://www.kindergarten-ideen.de/lesenswert/maerchen-und-geschichten/die-geschichte-vom-kartoffelkonig-2/ alapján)

A gyerekek a történet végén eléneklik, eljátszák az óvodában tanult terményhálaadó dalt:

Tanzen wir den Erntetanz…

(szöveget és kottát lásd az óvodánál)

Elköszönés: Elköszönődal éneklése:

„Alle Kinder, alle Kinder, gehen jetzt nach Haus…„
(https://www.youtube.com/watch?v=t-qtO4bsozM Stephen Janetzko alapján)

Ősz – 3. osztály

Őszi termések

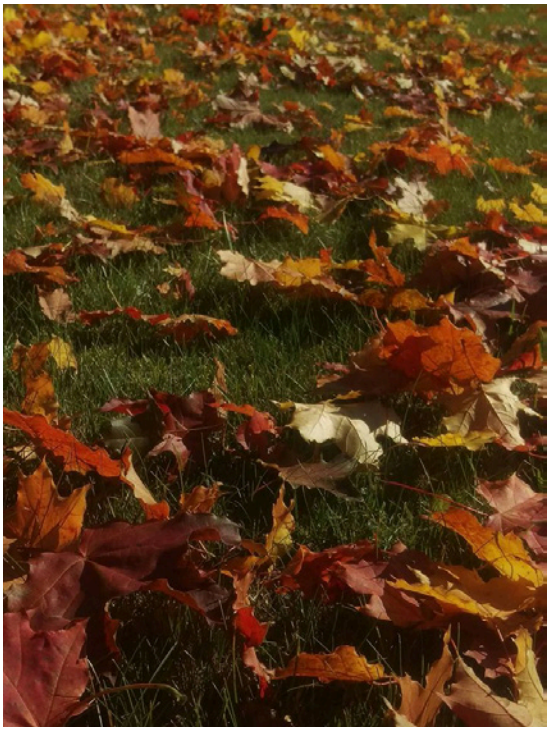

Beszélgetőkör

A téma feldolgozását úgy kezdi a pedagógus a 3. osztályban, mint a 2. osztályban. Jó idő és lehetőség esetén a pedagógus elviszi a gyerekeket egy erdőbe/parkba élményszerző sétára. Ott terméseket gyűjtenek, megfigyelik a természetet. A pedagógus közben beszélget velük a témáról, kérdéseket tesz fel nekik, és új ismeretekkel bővítheti az előző szinteken tanultakat.
A megfigyelésnél a fókuszban azok a termések álljanak, amelyek előfordulnak a történetben, amit a pedagógus meg is nevez a gyerekeknek:
die Eichel,-n, die Buchecker,-n, die Kastanie,-n, die Nuss, die Nüsse, die Beere,-n, der Pilz,-e, die Wurzel,-n
A séta során az erdő lakóit/állatait is megfigyelik:
der Vogel, die Vögel, das Waldtier,-e, das Eichhörnchen, die Maus, die Mäuse.
A pedagógus ezt mondja a gyerekeknek:

Kinder, gehen wir spazieren.
Wie ist das Wetter heute?
Das Wetter ist heute schön.

Was sollen wir anziehen?
Was sollen wir mitbringen?
Wir wollen Herbstfrüchte sammeln.
Was brauchen wir?
Wir brauchen Säckchen/Tüten.

Séta közben a pedagógus az őszi terményekről beszélget a gyerekekkel:

Schaut, Kinder, hier ist ein Nussbaum.
Unter dem Nussbaum sehe ich viele Nüsse. Seht ihr sie auch?
Sammeln wir Nüsse in eine Tüte!

Singen wir ein Lied dazu!

Ging ein Kindlein Nüsse schütteln,
Nüsse schütteln, Nüsse schütteln,
alle Kinder halfen rütteln, halfen rütteln, rums.

(https://www.youtube.com/watch?v=AnQEU9mMKgI)

Auf dem Boden sehe ich auch andere Früchte. Welche Früchte sind es?
Es sind Eicheln. Sammeln wir auch Eicheln!
Wir wollen Kastanienmännchen machen.
Wir brauchen dazu Kastanien.
Hier ist ein Kastanienbaum.
Auf dem Boden liegen so viele Kastanien!
Sammeln wir auch Kastanien!

A pedagógus a következő mondókát mondogatja gesztenyeszedés közben:

Die Kastanien hängen am Baum,
da gehen wir alle schaun.
Wir nehmen Tüten mit
und sammeln sie auf zu dritt.
Dann gehen wir wieder Heim,
und basteln daraus ein Männlein.

(https://www.kindaktuell.at/finger-klatsch-und-handspielreime.html alapján)

Was brauchen wir noch zum Kastanienmännchen?
Das Kastanienmännchen hat auch eine Nase.
Sammeln wir auch Hagebutten!
Wir können aus Hagebutte die Nase machen.

Gehen wir weiter, Kinder!
Im Wald können wir nicht nur Früchte sammeln.
Im Wald leben auch Tiere.
Welche Waldtiere kennt ihr?
Im Wald lebt das Reh, der Fuchs, das Wildschwein, das Eichhörnchen.
Hups! Kinder, was klettert dort am Baum? Schaut hin! Was ist das?
Das ist ein Eichhörnchen! Hüpft es doch schnell!
Kinder, legen wir Kastanien unter den Baum. Das Eichhörnchen ist sicher hungrig.
Es frisst gerne Kastanien.

Kinder, jetzt spielen wir mit den Kastanien.
Wir spielen:

Kastanie, Kastanie, du musst wandern,
von der einen Hand zur andern,
bist dort, bist nicht da, du bist schon in Afrika…

(https://lieblingsbande.com/2018/09/25/10-einfach-lustige-kastanienspiele.html)
Taler, Taler, du musst wandern dal dallamára
(https://www.youtube.com/watch?v=Mh8H_fXF3eI)

Játékszabály: Egy gyerek a két tenyere közé tesz egy gesztenyét. Egy másik gyerek a hunyó. A többi gyerek a markát tartja és vár, míg a gyerek elmegy előtte és beleejti a gesztenyét a tenyerébe. Ha vége a dalnak, minden gyerek becsukja a tenyerét és a hunyónak ki kell találnia, ki kapta meg a gesztenyét.

Jetzt spielen wir noch ein Spiel:
Ein Männlein steht im Walde…

Ein Männlein steht im Walde
ganz still und stumm,
es hat vor lauter Purpur
ein Mäntlein um.

Sagt, wer mag das Männlein sein,
das da steht im Wald allein
mit dem purpurroten Mäntelein.

(http://www.lieder-archiv.de/ein_maennlein_steht_im_walde-notenblatt_300724.html)

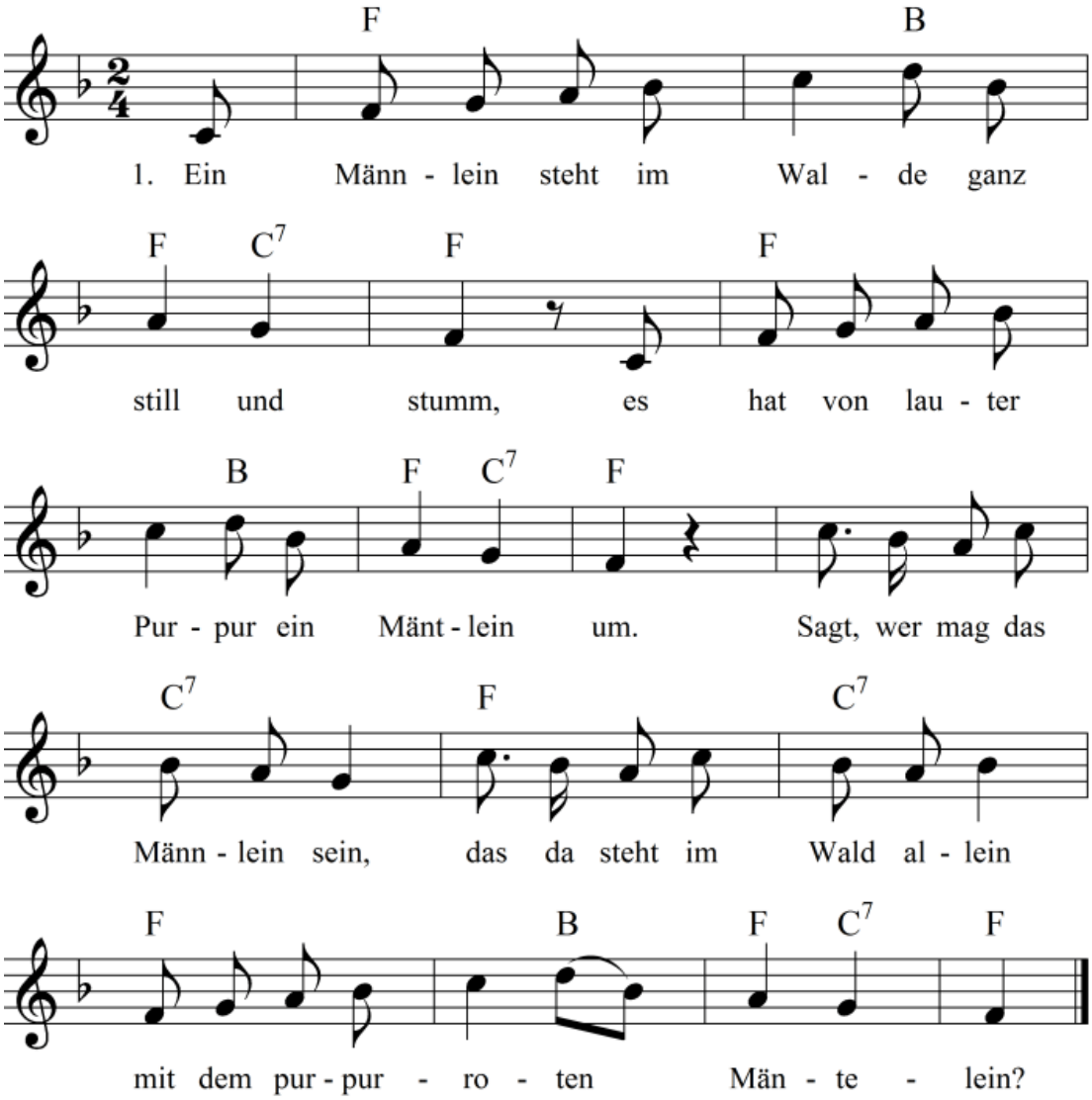

(http://www.lieder-archiv.de/ein_maennlein_steht_im_walde-notenblatt_300724.html)

Játékszabály:
Egy gyerek játssza a csipkebogyót. Csendben áll a kör közepén, felveszi a kabátot, és a kört alkotó gyerekek körbejárnak. A dal végén a „csipkebogyó” kiválaszt valakit a körből és szerepet cserélnek.

Gehen wir jetzt nach Hause!
Bringen wir die Früchte in die Schule!
Wir brauchen sie nächstes Mal.

Új egység
Beszélgetőkör

A pedagógus beszélget a gyerekekkel a kirándulásról, kérdéseket tesz fel nekik az őszi termésekkel kapcsolatban. A kérdések lehetnek ugyanazok, amiket a kiránduláson feltett.
A pedagógus kérdezi a gyerekeket:

Kinder, was haben wir im Wald gesammelt?
Wir haben …. gesammelt.
Welches Tier haben wir gesehen?
Wir haben das Eichhörnchen gesehen.

A pedagógus elmesél a gyerekeknek egy történetet magyar nyelven.

Liebe Kinder, ich erzähle euch jetzt eine Geschichte über die glückliche Kastanie und das vergessliche Eichhörnchen:

„A szerencsés gesztenye és a feledékeny mókus"
Szép őszi reggel volt. A kék égen ragyogott a nap. A fák alatt vörös, sárga, zöld és barna színekben pompázott az avar.
Az erdő lakói nagyon boldogok voltak. Az őszi fák büszkén mutatták tarka ruhájukat. A madarak daloltak. (A gyerekeknek különböző hangszereket adunk, amelyek a madarak hangját szimbolizálják.) A fákon, bokrokon, a fűben és a szedersövények között erdei állatok izegtek-mozogtak. Mindannyian a télre készültek. Még egyszer utoljára jól teleették magukat, vagy gyökeret, bogyókat, gyümölcsöt, gombát, diót, makkot és gesztenyét gyűjtöttek téli raktárukba. Mindenki nagyon boldog volt ezen a napsütéses őszi napon.
Az éjszaka a szél egy gesztenyét fújt le a fáról. Egy éhes vaddisznó megtalálta, és meg akarta enni.
– Hé! Állj meg! Engedj el! Hé! Állj meg! Ne falj föl! Fa szeretnék lenni! Gyönyörű, nagy gesztenyefa. Menj innen, te nagy állat!
A vaddisznó megijedt és ijedtében elszaladt.
Az erdei állatok jót nevettek. Különösen hangosan kacagott a kisegér.
– Ha ha, ha! Ez a nagy vaddisznó fél egy apró gesztenyétől! Jó illatod van! Elviszlek magammal a téli vackomba.

– Hé! Állj meg! Ne vigyél magaddal! Fa szeretnék lenni! – erre a kisegér is megijedt, és elszaladt. Sok állat próbált még szerencsét a gesztenyével. De senki sem tudta felfalni.
– Szerencsés gesztenye vagy! Én pedig szerencsés mókus vagyok! – kiáltott fel egy mókus. Felkapta a gesztenyét és beugrott vele a vackába. Oda tette a gesztenyét a többi erdei gyümölcs mellé, és továbbugrott.
– Valamikor a télen visszajövök! Majd amikor megéhezek.
– Micsoda? Éhség? Tél? Na, ne! Mi nem jut eszedbe! Én vagyok a szerencsés gesztenye és egy szép nagy gesztenyefa leszek. – De mivel már fáradt volt, aludni tért. Aludt és aludt, és egy tavaszi reggelen felébredt. A gesztenye fellélegzett.
– Mekkora szerencsém volt! A mókus megfeledkezett rólam.
És megfürdött a meleg esővízben és a gesztenyéből gyönyörű, nagy gesztenyefa lett.

(Elke Bräunling https://www.elkeskindergeschichten.de/2013/10/18/die-glueckskastanie-und-das-vergessliche-eichhoernchen/ alapján)

A pedagógus a történet után a gyerekekkel előkészíti a német mesét és szemléltetőeszközöket készít hozzá:

Kinder, jetzt machen wir die Figuren zur Geschichte.
Welche Tiere spielen in der Geschichte?
Vögel, das Wildschwein, die Maus, das Eichhörnchen.
Kinder, was haben wir gesammelt?
Wir haben Kastanien, Nüsse, Eicheln gesammelt.
Kinder, machen wir die Figuren!
Machen wir auch ein Kastanienmännchen!

A pedagógus az előző szintekhez hasonló instrukciókat ad a gyerekeknek, ahol szintén elkészítették a történetek szereplőit.
Közben szintén mondókákat mond, dalokat énekel az ősszel, az őszi termésekkel kapcsolatban.

Der Herbst ist eingekehrt.
Am Baum hängt kaum ein Blatt.
Der Wind saust durch den Wald.
Kastanien falln herab.

Schau sie dir mal an
Sie sind schön glatt und braun
Zu Hause wollen wir
Kastanienmännchen baun.

An meinem Kastanienmann,
da sind Kastanien dran,
komm schau dir doch mal mein Kastanienmännchen an.
Die Arme sind aus Holz,
ein bisschen dünn –
was soll's den hab ich selbst gemacht – er ist mein ganzer Stolz!

Kastanien weit und breit
sind nicht zu übersehn.
Willst Du mit in den Wald
Kastanien sammeln gehn.
Schau sie dir mal an.
Sie sind schön glatt und braun
Zu Hause wollen wir
Kastanienmännchen baun.
Nananana....
Die Beine sind aus Holz,
ein bisschen dünn – was soll's
den hab ich selbst gemacht – er ist mein ganzer Stolz!
den hab ich selbst gemacht – er ist mein ganzer Stolz!

(https://www.youtube.com/watch?v=iObiizfalyI)

Elköszönés: Elköszönődal éneklése:

„Alle Kinder, alle Kinder, gehen jetzt nach Haus…"

(https://www.youtube.com/watch?v=t-qtO4bsozM Stephen Janetzko alapján)

Új egység
Beszélgetőkör

A pedagógus elmeséli a történetet az elkészített szemléltetőeszközökkel német nyelven:

Liebe Kinder, ich erzähle euch eine Geschichte über
eine Kastanie und über ein Eichhörnchen.

„Die Glückskastanie und das vergessliche Eichhörnchen“

Es war ein schöner Herbstmorgen. Der Himmel war blau. Die Sonne schien und das Laub leuchtete rot, gelb, grün und braun.
Die Waldbewohner waren sehr glücklich. Die Herbstbäume zeigten stolz ihr buntes Kleid. Vögel trällerten ihre Lieder. (A gyerekeknek különböző hangszereket adunk, amelyek a madarak hangját szimbolizálják.) **Man hörte überall in Bäumen und Büschen, im Gras und zwischen den Brombeerhecken die Waldtiere rascheln. Sie bereiteten sich auf die Winterzeit vor. Sie fraßen sich noch einmal richtig satt oder sie sammelten Wurzeln, Beeren, Pilze, Nüsse, Eicheln, Bucheckern und Kastanien für ihre Wintervorratsverstecke. Alle freuten sich sehr an diesem sonnigen Herbsttag.**
Der Wind pustete in der Nacht eine Kastanie vom Baum herunter. Ein hungriges Wildschwein fand die Kastanie und wollte sie fressen.
„Hey! Halt! Lass mich los! Hey! Halt! Friss mich nicht! Ich möchte ein Baum werden! Ein wunderschöner, großer Kastanienbaum. Geh weg, du großes Tier!“
Das Wildschwein zuckte zusammen und rannte weg.
Die Waldtiere lachten. Besonders laut lachte die Maus.
„Hihi! Da hat dieses große Wildschwein Angst vor einer klitzekleinen Kastanie. Du riechst aber lecker! Ich nehme dich mit in meinen Winterbau.“
„Hey! Halt! Nimm mich nicht mit! Ich möchte ein Baum werden!“, und die Maus lief weg.
Noch viele Tiere versuchten ihr Glück mit der Kastanie. Doch keines konnte sie fressen.
„Du bist eine Glückskastanie! Und ich bin ein ‚Glücks’- Eichhörnchen“. – Das Eichhörnchen fing die Kastanie und sprang mit ihr zu seinem Wintervorratsversteck. Dorthin legte das Eichhörnchen die Kastanie neben andere Waldfrüchte und sprang weg.
„Ich komme wieder im Winter irgendwann. Wenn ich Hunger habe.“
„Hunger? Winter? Nein! Was denkst du da? Ich bin eine Glückskastanie und werde zu einem schönen großen Kastanienbaum.“
Die Kastanie war aber müde und ging schlafen. Die Kastanie schlief und schlief und erwachte erst an einem Frühlingsmorgen.
Die Kastanie atmete auf. „Glück gehabt! Das Eichhörnchen hat mich vergessen.“
Dann badete die Kastanie im warmen Regenwasser und aus ihr wurde ein schöner großer Kastanienbaum.

(Elke Bräunling https://www.elkeskindergeschichten.de/2013/10/18/die-glueckskastanie-und-das-vergessliche-eichhoernchen/ alapján)

A gyerekek befejezésként eljátszák a **Der Kastanienkönig** című játékot.

(http://materials.lehrerweb.at/materials/gs/deutsch/lesen/weiterf/kastanie_fue/kastanienspiele.pdf)

A séta során gyűjtött levelekből egy nagy kupacot készítenek. A levélkupacban a pedagógus eldug egy gesztenyét. A gyerekek a kupac körül állnak és a pedagógus jelzésére elkezdik keresni a gesztenyét. Aki legelőször megtalálta a gesztenyét, az lesz a gesztenyekirály.
Közben ezeket lehet mondani:

Kinder, wir spielen jetzt. Das Spiel heißt „Der Kastanienkönig".
Bringt die Blätter her und bauen wir einen großen Haufen!
Wählen wir eine große Kastanie aus und verstecken wir die Kastanie im Blätterhaufen!

A pedagógus kiszámolja egy mondókával, hogy melyik gyerek dughatja el először a gesztenyét a kupacban:

Die Kastanien liegen unterm Baum,
da gehen die Kinder schaun.

(https://www.kindaktuell.at/finger-klatsch-und-handspielreime.html alapján)

Keresés közben ezt a mondókát mondogatják a gyerekek:

Kastanie, Kastanie, komm aus deinem Haus!
Kastanie, Kastanie, komm doch endlich raus!
Du bist rund und schön, alle woll'n dich sehn.

(https://www.taps-kindersport.de/wp-content/uploads/2016/11/Singen-und-Bewegen-mit-den-Kleinsten_Herbstlieder-Folge-II.pdf)

Elköszönés: Elköszönődal éneklése:

„Alle Kinder, alle Kinder, gehen jetzt nach Haus…"

(https://www.youtube.com/watch?v=t-qtO4bsozM Stephen Janetzko alapján)

Feladatok, amelyek a differenciálás, tehetséggondozás céljából beilleszthetők:

1. Őszi termések témához tartozó szavakban betűk kiegészítése
_as_anie (Kastanie) Ei__hö_nch_n (Eichhörnchen) H_g_bu__e (Hagebutte) K_rto__el (Kartoffel) R__be_uch_n (Reibekuchen) _rn_e (Ernte) K_r_is (Kürbis) p_lü__en (pflücken) E_e_k_st_nie (Edelkastanie) K_r_of_e_b__t (Kartoffelbeet) K_rb (Korb) R_ssk_s_anie (Rosskastanie) _ich_l (Eichel) _as_anien_ei_ (Kastanienreis)

2. Leugrálós feladat
A pedagógus kivágja a német ABC betűit. Azokat lerakja a földre. A pedagógus a fülébe súg a soron lévő tanulónak egy szót, ami az őszhöz kapcsolódik, és a tanuló a szót „leugrálja".

3. A pedagógus egy papírcsíkra nagy betűkkel ráír egy szót, ami az őszhöz kapcsolódik. Összetekeri a papírcsíkot és betűnként kitekeri. A gyerekeknek minden betűnél mondaniuk kell egy szót, és a végén kitalálják a szót. Aki a leggyorsabban kitalálja, az felírhat egy újabb szót. Pl. **Eichhörnchen, Wildschwein, …**

4. Őszi játék a termésekkel: A padlón terméseket ábrázoló kártyák vannak. A gyerekeknek keresniük kell 3 őszi termést és meg kell nevezniük őket. A termésekhez mondhatnak (közösen) mondókákat, vagy énekelhetnek dalokat a pedagógus segítségével is, aki még itt is bővítheti a szókincsüket. Pl: **Kastanie, Kastanie, du musst wandern, von der**….").

Szent Márton nap – Óvoda

Beszélgetőkör

A beszélgetőkörben a pedagógus elmeséli a gyerekeknek Szent Márton legendáját magyarul.

Szent Márton legendája

Élt egyszer, réges-régen Pannóniában egy fiú, akit Mártonnak hívtak. Amikor felcseperedett, beállt a hadseregbe katonának. Szolgálata során gyakran kilovagolt, sokféle emberrel találkozott. Az egyiknek nem volt mit ennie, a másiknak nem volt mit a lábára húznia, a harmadiknak nem volt hol aludnia. Márton segített, akinek csak tudott.

Egyszer egy hideg téli napon találkozott egy koldussal; aki didergett, vacogott a nagy hidegben, mert nem volt meleg ruhája, amit felvehetett volna. Márton nagyon megsajnálta, s mert jó szíve volt, kardjával szétvágta saját köpönyegét, és a felét odaadta a koldusnak, hogy ne fázzon. A többi katona csúfolta is érte:

– Nézzétek, képes szétvágni ezt a szép köpenyt! Magad is koldusbotra jutsz, meglásd!

Márton azonban nem törődött a gúnyolódással. Miután beesteledett, lefeküdt, és hamarosan elaludt. Álmában megjelent neki Jézus, és így szólt hozzá:

– Márton, te jó ember vagy, látom. Sok emberen segítesz, sok jót cselekszel. Beveszlek a seregembe, hogy még több jót tehess, betegeket gyógyíthass, jó szívvel segíthess a rászorulókon.

Másnap reggel Márton felkelt, és elgondolkozott.

– Hogyan is segíthetnék még többet az embereken?
Kilépett a hadseregből, hogy még több ideje legyen segíteni a szegényeken és pap lett belőle. Vándorolt, járta a falvakat, közben adományokat gyűjtött, és gyógyította a szegényeket.
Ahogy vándorolt, mindenhol megszerették. Aztán egyszer Franciahonban egy hatalmas templom előtt elé állt néhány ember, és az egyikük azt mondta:
– Márton, te olyan jó ember vagy. Legyél püspök! Szép, aranyos ruhában járnál, és még több embernek segíthetnél.
Márton azonban szerette egyszerű életét, és nem akart püspök lenni. Elszaladt az emberek elől, és gondolkozott, hová bújjon el, hogy ne találják meg.
Egyszer csak meglátott egy csapat libát.
– A libák! Elbújok a libák közé, ott nem talál rám senki.
De az emberek nagyon szerették volna megtalálni, hogy püspökké választhassák. Mindenütt a nevét kiáltozták. Márton csak lapult a szűk libaólban, s várta, hogy elmenjenek onnan. A libák azonban gágogni kezdtek. Egyre hangosabban és hangosabban gágogtak, míg az emberek végre felfigyeltek rájuk:
– Mi ez a nagy gágogás? Gyertek, nézzük meg, miért gágognak annyira a libák!
A libák között ott találták megbújva Mártont. Márton előjött. Az emberek ámulva nézték, és egy emberként kiáltottak fel:
– Éljen a püspök! Éljen az új püspökünk!
Mártont püspökké választották, a libákat pedig, akik elárulták őt, még aznap este megsütötték, és megették. Mártont püspökké szentelék: megkapta a püspöki süveget, a pásztorbotot és a püspöki palástot. Még ezután is nagyon sok emberen segített.

(*Artner, Istvánné & Sosztarich, Tamásné (2004): Ein Kindergartenjahr* II. 32-33. old. alapján)

A pedagógus beszélget a gyerekekkel Szent Márton életéről. A beszélgetés célja, hogy rávezesse és érzékenyítse a gyerekeket az érzékeny szociális gondolkodásra, magatartásra és a felebaráti szeretetre. Beszélhet arról, hogy hogyan segíthetnek a gyerekek is másokon, ha szükséget szenvednek. Közben tetszés szerint magyar dalokat énekel a gyerekeknek Szent Mártonról.
A pedagógus vizuális tevékenységet szervez a témához. A gyerekek a lampionos felvonulásra lampionokat barkácsolnak.
A pedagógus a vizuális tevékenység közben mondókákat mond és dalokat énekel a témához németül.
Mondókák:

Martin ist ein guter Mann,
hilft wo er nur helfen kann.
Und wir wollen wie Martin sein,
und Freude schenken – das ist fein.
(https://www.festgestaltung.de/)

Licht in der Laterne,
dich hab ich so gerne.
Rotes, gelbes, blaues Haus,
Lichtlein, Lichtlein, geh nicht aus!

(http://www.weihnachtsstadt.de/lieder/kinderlieder/licht-in-der-laterne.html?fbclid=IwAR2cxrRF00xiC-JEguFkERoadRi8AKPcrB5OVUHglfT_jrCF49jdjF9BSLhA)

Dalok:

Laterne, Laterne, Sonne, Mond und Sterne.
Brenne auf, mein Licht! Brenne auf, mein Licht! Aber nur meine liebe Laterne nicht!
Laterne, Laterne, Sonne, Mond und Sterne.
Brenne auf, mein Licht! Brenne auf, mein Licht! Aber nur meine liebe Laterne nicht!

Laterne, Laterne, Sonne Mond und Sterne

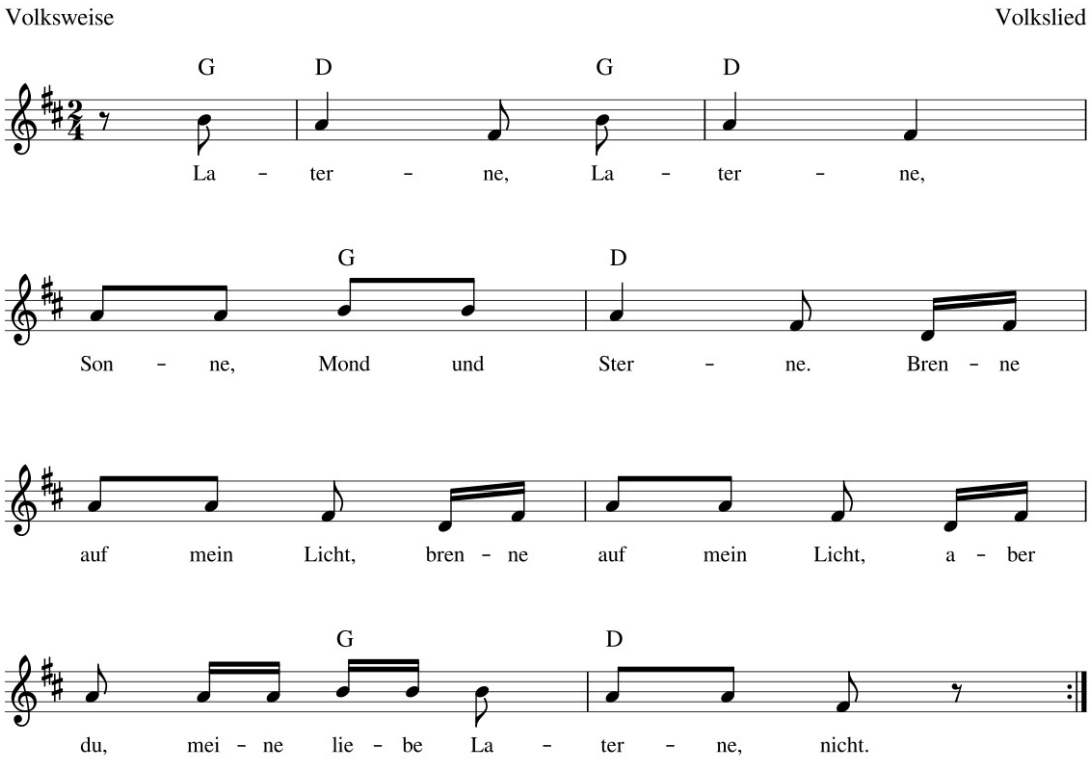

(*https://www.heilpaedagogik-info.de/martinslieder-laternenlieder/842-laterne-laterne.html)*

Durch die Straßen auf und nieder
leuchten die Laternen wieder
rote, gelbe, grüne, blaue,
lieber Martin komm und schaue!

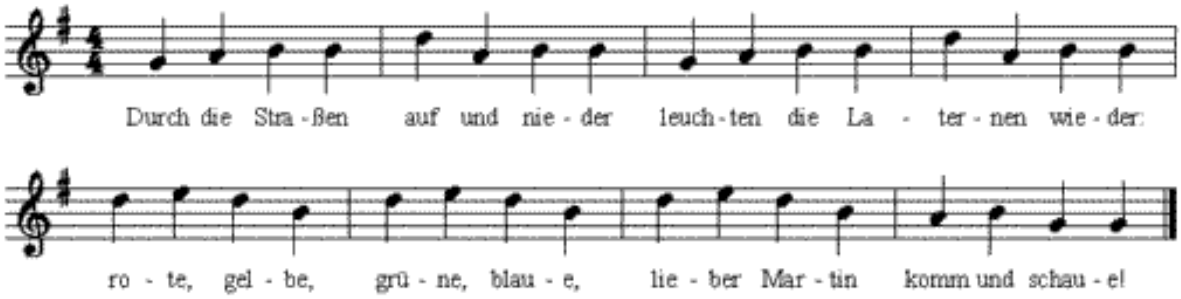

(http://www.liederkiste.com/index.php?s=durch-die-strassen&l=de)

Új egység
Beszélgetőkör

A pedagógus elmeséli a Szent Márton legendát német nyelven az általa készített képeskönyvvel.

Liebe Kinder, ich erzähle euch jetzt die Legende über Sankt Martin.

Die Geschichte über Sankt Martin

Es lebte einmal ein römischer Soldat, er hieß Martin. Er war ein guter Mann.
An einem Tag ritt er auf seinem Pferd in eine Stadt, die Amiens hieß.
Am Straßenrand saß ein Bettler. Es war kalt, aber der Bettler hatte nur ein zerfetztes Hemd an. Er fror sehr.
– Hilf mir, ich friere, und hole mir den Tod!
Was könnte ich dir geben?
Martin zog seinen Mantel aus, schnitt ihn in zwei Hälften, und die eine Hälfte gab er dem Bettler.
– Bitte schön. Ich bedecke dich. So frierst du nicht mehr.
– Danke schön, guter Mann
– Ich gehe schlafen. Gute Nacht!
. Auf Wiedersehen!
Martin ritt auf seinem Pferd weiter. Er ging schlafen. In der Nacht hatte er einen Traum. Jesus kam zu ihm, er trug das Mantelstück, das Martin dem Bettler gab.

Martin dachte:
– Ich will kein Soldat mehr sein, ich will Priester werden.
Martin hat in seinem Leben allen Menschen viel Gutes getan. Sie wollten ihn zum Bischof wählen.
– Martin soll Bischof werden! Martin soll Bischof werden!
– Ich will kein Bischof werden, ich will Priester bleiben und den Menschen dienen.
Darum versteckte er sich, damit ihn niemand finden kann.
Wisst ihr, wo sich Martin versteckt hat? Er versteckte sich bei den Gänsen im Gänsestall.
– Hier kann mich niemand finden.
Aber die Gänse blieben nicht still. Sie schnatterten laut:
– Gi-ga-gack.
–Psst! Bleibt still! Sonst finden mich die Menschen.
Aber die Gänse hörten mit dem Geschnatter nicht auf:
– Gi-ga-gack.
Die Menschen hörten die Gänse laut schnattern:
– Hört ihr die Gänse? Warum schnattern sie so laut? Kommt, schauen wir! Hier ist er! Hier ist Martin! Martin, du sollst Bischof werden.
Martin wurde zum Bischof gewählt, er bekam die Bischofsmütze, den Bischofsstab, und den Bischofsmantel.
Die Menschen applaudierten und feierten mit Martin zusammen. Sie aßen die Gänse, die Martin verraten haben.

(*Artner, Istvánné & Sosztarich, Tamásné (2004): Ein Kindergartenjahr* II. 32-33. old. alapján)

A pedagógus úgy is elmesélheti a legendát, hogy a gyerekek építenek egy kis fallal körülvett várost és egy városkaput a csoportszoba egyik sarkában, a másik sarokban építenek egy libaólat, és egy helyet, ahol Szent Mártont püspökké avatják. A pedagógus az aktuális helyszínen mondja a legenda megfelelő részét. A teremberendezés közben ezeket mondja:

Kinder, ich erzähle euch eine Geschichte über St. Martin. Bauen wir eine Stadt!
Die Stadt heißt Amiens.
Bauen wir auch ein Stadttor!
Wo möchten wir die Stadt bauen, Kinder? Was meint ihr?
Martin versteckte sich im Gänsestall.
Bauen wir einen Gänsestall!
Machen wir für die Gänse Schnabel!
Welche Farbe hat der Schnabel?
Der Schnabel der Gänse ist orange.
Legen wir Stroh für die Gänse in den Stall!

A pedagógus vizuális tevékenységet szervez. A gyerekekkel libacsőröket készít, közben egy dalt énekel nekik/velük:

Alle meine Gänschen schnattern laut im Stall, schnattern laut im Stall,
sie schlagen mit den Flügeln und fressen sich schnell satt.

(Az Alle meine Entchen mintájára)

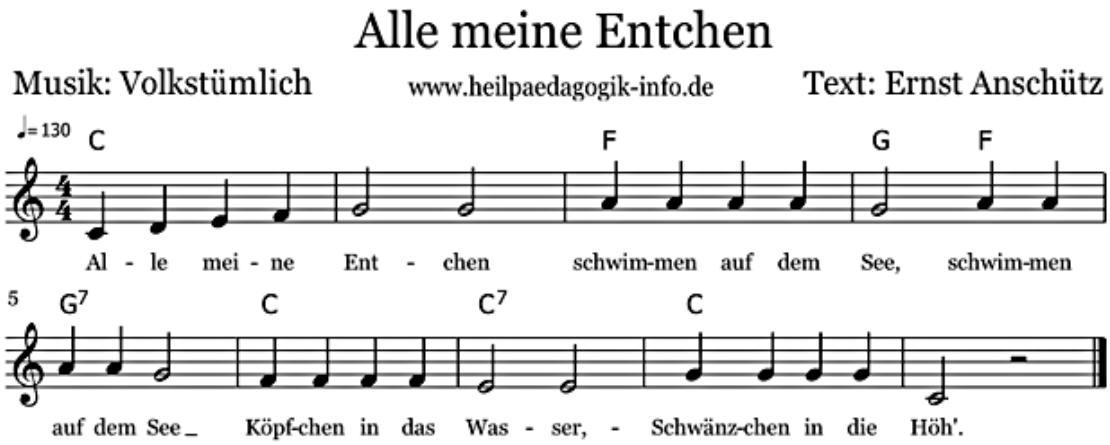

(https://www.heilpaedagogik-info.de/tierlieder/126-alle-meine-entchen.html)

Utána eljátszák a következő játékot:

Wer eine Gans gestohlen hat, der ist ein Dieb;
doch wer sie mir wiederbringt, den hab' ich lieb. 2X!

(Artner, Istvánné & Sosztarich, Tamásné (1999): Ein Kindergartenjahr I. 145. old.)

Játékszabály: A gyerekek a dalra körbejárnak kézenfogva, amikor azt éneklik: **…,den hab' ich lieb**, akkor megállnak. Minden gyerek keres magának egy párt. Aki nem talál magának, az lesz a libatolvaj, akire a gyerekek rámutatnak, és a dal utolsó sorát kétszer éneklik: **Das ist der Gänsedieb.** Fontos: páratlan létszámú csoporttal lehet játszani. (Páros csoportlétszám esetén a pedagógus is beáll játszani.)

Elköszönés: Elköszönődal éneklése:

„Alle Kinder, alle Kinder, gehen jetzt nach Haus…"
(https://www.youtube.com/watch?v=t-qtO4bsozM Stephen Janetzko alapján)

Szent Márton nap – 1. osztály

Az első óra ugyanúgy kezdődik, mint az óvodában. Itt azonban eljátszák a történetet.
A pedagógus a tanteremben előkészíti a legenda dramatizálását és ennek megfelelően rendezi be a gyerekekkel a termet:

Kinder, spielen wir die Martinslegende! Was brauchen wir dazu?
Wir brauchen …
Martin ritt auf seinem Pferd nach Amiens. Das ist eine Stadt.
Bauen wir die Stadt und das Stadttor!
Wo bauen wir die Stadt, Kinder? Was meint ihr?
Martin versteckte sich im Gänsestall.
Bauen wir einen Gänsestall!
Machen wir für die Gänse Schnabel!
Welche Farbe hat der Schnabel?
Der Schnabel ist orange.
Legen wir Stroh für die Gänse in den Stall!

A menetét lásd az óvodai szintnél.
A pedagógus megbeszéli a gyerekekkel a szereposztást német nyelven:

Wer spielt in der Legende?
Martin, der Bettler, die Gänse, Menschen.
Was brauchen wir noch?
Worauf ritt Martin in die Stadt?
Wer möchte …sein? Wer möchte die Gänse/die Menschen spielen?
Wir brauchen …Gänse, … Menschen.
Wer möchte das Pferd sein?

A kiosztott szerepekkel eljátszák a történetet.
A végén rendeznek egy lampionos felvonulást a saját maguk által, a pedagógus közreműködésével készített lampionokkal.
A felvonulás után kört alakítanak, körbeadnak egy kosarat süteménnyel.
Minden gyerek ezt mondja, amikor továbbadja a kosarat:

Ein Brot für dich, das schenk ich dir.
Bitte schön!

Közben Szent Márton dalokat énekelnek:

Ich geh mit meiner Laterne
und meine Laterne mit mir.
Da oben leuchten die Sterne,
hier unten da leuchten wir.
St. Martin hier, wir leuchten dir,
rabimmel, rabammel, rabumm.

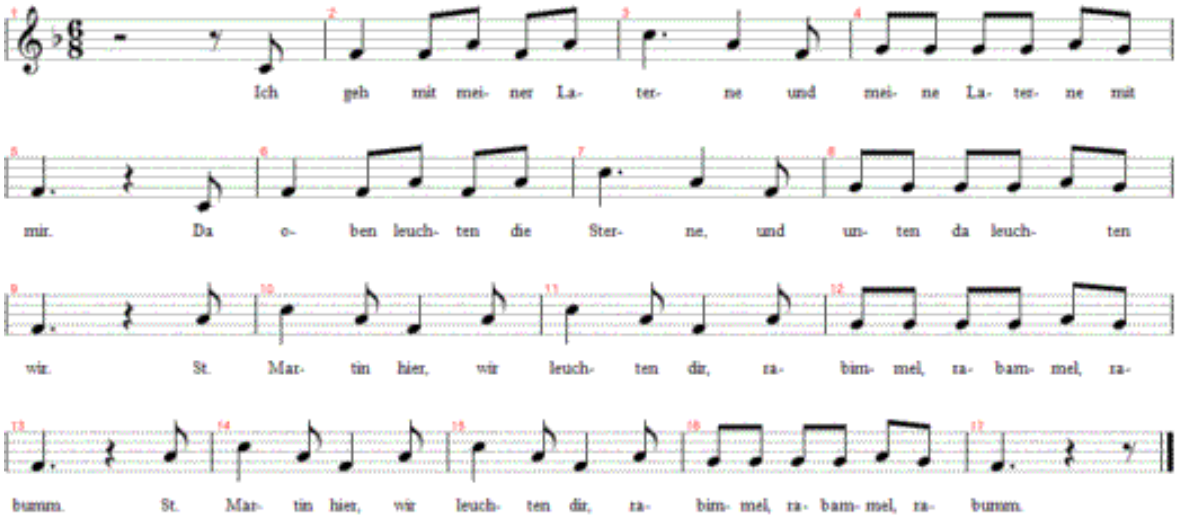

(http://www.kindergarten-homepage.de/lieder/noten/ich-geh-mit-meiner-laterne.html)

Ein bisschen so wie Martin möchte´ ich manchmal sein,
und ich will an andre denken,
etwas geben, etwas schenken.
Nur ein bisschen, klitzeklein, möchte´ ich wie Sankt Martin sein.

(https://www.kigaportal.com/de/forum/ideenforum/show/28953?start=8)
(https://www.youtube.com/watch?v=n5liEgtxAcA)

Szent Márton nap – 2. osztály

Az első óra ugyanúgy kezdődik, mint az óvodában, valamint az 1. osztályban, hiszen egy év eltelt az ünnep óta és fel kell eleveníteni a gyermekekben a történetet, a szókincset.
Itt is dramatizálják a legendát.
A pedagógus a tanteremben előkészíti a legenda dramatizálását és annak megfelelően rendezi be a gyerekekkel a termet:
A pedagógus megbeszéli a gyerekekkel a szereposztást német nyelven, de ezt megelőzőleg felidézik az előző évi szereposztást:

Wer spielt in der Legende?
Martin, der Bettler, die Gänse, Menschen.
Wer war …? Wer hat die Gänse/die Menschen gespielt?
Wer war das Pferd?
Wer möchte dieses Jahr Martin/den Bettler/die Gänse/die Menschen/das Pferd spielen?

A kiosztott szerepekkel eljátszák a történetet.
A végén rendeznek egy lampionos felvonulást a saját maguk által, a pedagógus közreműködésével készített lampionokkal.
A lampionkészítés közben mondókákat mondanak. Ismétlik a már ismerteket, és újakat is elsajátítanak:

Teilen, teilen, das macht Spaß,
wenn man teilt, hat jeder was.
Eins und zwei und drei und vier,
komm nur her, ich teil mit dir.
(https://www.festgestaltung.de/)

Martin, Martin, frommer Mann,
der viel Gutes hat getan.
Er teilte seinen Mantel bald,
weil dem Bettler war so kalt.

(https://selberlesen.wordpress.com/2011/10/09/lesetexte-im-herbst-und-rund-um-sankt-martin/)

A lampionos felvonulás után kört alakítanak, körbeadnak egy kosarat keksszel.
Mielőtt körbeadják a Márton kekszet, közösen elmondják a következő mondókát:

Teilen, teilen, das macht Spaß,
wenn man teilt, hat jeder was.
Eins und zwei und drei und vier,
komm nur her, ich teil mit dir.
(https://www.festgestaltung.de/)

Minden gyerek ezt mondja, amikor továbbadja a kosarat:

Ein Brot für dich, das schenk ich dir.
Bitte schön!

Közben Szent Márton dalokat énekelnek:

Ich geh mit meiner Laterne
und meine Laterne mit mir.
Da oben leuchten die Sterne,
hier unten da leuchten wir.
St. Martin hier, wir leuchten dir,
rabimmel, rabammel, rabumm.

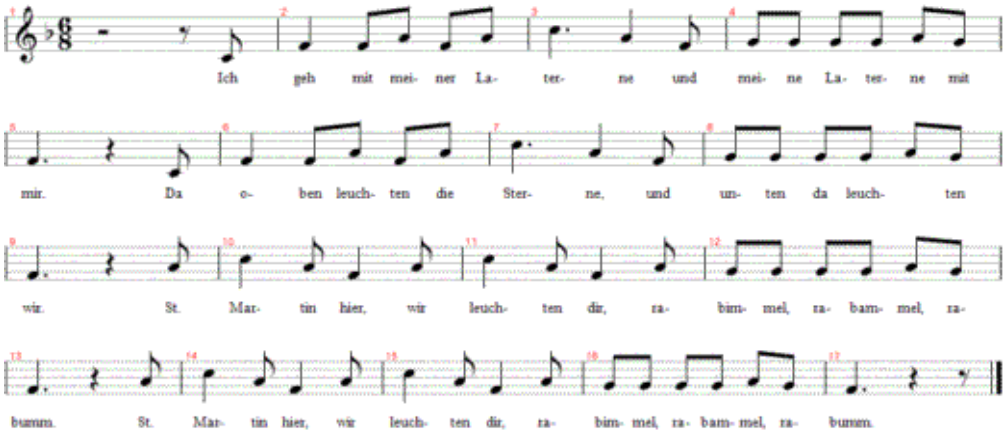

(http://www.kindergarten-homepage.de/lieder/noten/ich-geh-mit-meiner-laterne.html)

Ein bisschen so wie Martin möchte´ ich manchmal sein,
und ich will auch mit dir teilen, wenn du rufst´, schnell zu dir eilen.
Nur ein bisschen, klitzeklein, möchte´ ich wie Sankt Martin sein.

(https://www.kigaportal.com/de/forum/ideenforum/show/28953?start=8)
(https://www.youtube.com/watch?v=n5liEgtxAcA)

Szent Márton nap – 3. osztály

A pedagógus a tanórát beszélgetéssel kezdi, Szent Mártonról tesz fel kérdéseket a gyerekeknek.

Was feiern wir am 11. November?
Wir feiern Sankt Martin.
Wo ist er geboren?
Er ist in Ungarn/in Savaria geboren.
Wie heißt Savaria heute?
Savaria heißt heute Szombathely.
Was war Martin vom Beruf?
Er war Soldat.
Er hat viel Gutes getan. Wem hat er geholfen?
Er hat dem Bettler geholfen.
Wie hat er dem Bettler geholfen?
Er hat seinen Mantel geteilt.
Wie feiern wir seinen Namenstag?
Wir machen einen Laternenumzug. Wir teilen Martinsbrötchen.

Itt is dramatizálják a legendát.
A pedagógus a tanteremben előkészíti a dramatizálást és ennek megfelelően rendezi be a gyerekekkel a termet:
A pedagógus megbeszéli a gyerekekkel a szereposztást német nyelven (lásd a 2. osztályt):
A kiosztott szerepekkel eljátszák a történetet.
A végén rendeznek egy lampionos felvonulást a saját maguk által készített lampionokkal.
A lampionkészítés közben mondókákat mondanak. Ismétlik a már ismerteket, és újakat is elsajátítanak:

Beim Teilen ist es so:
Wer nimmt und gibt wird froh.
Wer gibt und nimmt wird froh,
beim Teilen ist es so.
(https://www.festgestaltung.de/)

A lampionos felvonulás után kört alakítanak, körbeadnak egy kosarat keksszel.
Mielőtt körbeadják a Márton kekszet, közösen elmondják a 2. osztályban tanult mondókát.

Minden gyerek ezt mondja, amikor továbbadja a kosarat:

Ein Brot für dich, das schenk ich dir.
Bitte schön!

Közben már tanult és új Szent Márton dalokat énekelnek:

Ein bisschen so wie Martin
möcht´ ich manchmal sein
und ich will im Streit nicht leben,
dir die Friedenspfeife geben.
Nur ein bisschen, klitzeklein,
möcht´ ich wie Sankt Martin sein.

Ein bisschen so wie Martin
möcht´ ich manchmal sein
und ich schenk´ dir mein Vertrauen,
du kannst immer auf mich bauen.
Nur ein bisschen, klitzeklein,
möcht´ ich wie Sankt Martin sein.

(https://herbstgeschichten.com/2015/11/10/ein-bisschen-so-wie-martin/)

Ezután a pedagógus megkérdezi a gyerekeket, hogyan tudnak ők tenni valami jót az életükben:

Kinder, wie könnt ihr wie Sankt Martin sein?
Was kannst du mit anderen teilen?
Ich kann meine Jause/meinen Apfel/meine Schokolade/meinen
Kuchen/Liebe/mein Haus/mein Brötchen … teilen

Ezután eléneklik az alábbi dalt:

1.Teilen, teilen. Wie gut, dass ich ‚nen Mantel hab.
Teilen, teilen, denn wenn du frierst, geb.' ich ihn ab.

2. Teilen, teilen. Wie, gut, dass ich 'nen Kuchen hab.
Teilen, teilen, denn wer viel hat, gibt gerne ab.

Refrain: Glück kann nur verweilen, wenn wir es stets teilen.
(https://www.youtube.com/watch?v=wv5flr6Sp1o)

MARTINSTAG

I. ICH GEH' MIT MEINER LATERNE (Kinderlied)
http://www.youtube.com/watch?v=VCL78fdsl6Y

IV. Wie heißen diese Wörter auf Deutsch?

- die Gans
- Sankt Martin
- die Sterne
- die Laterne
- die Bischofsmütze

V. Unterstreiche die Wörter, die du im Lied hörst!

Laterne – kämpfen- Nikolaus – leuchten - Hund – Kaserne- Sterne – Himmel – Kuchen – Licht –Sankt Martin

Finde 6 Wörter zu Sankt Martin in der Tabelle!

I	K	O	R	B	P	H	N
E	N	D	E	I	F	E	R
M	B	L	U	M	E	R	E
G	A	N	S	Z	R	B	T
M	O	N	D	B	D	S	T
H	E	U	T	E	V	T	A
T	E	I	L	E	N	O	N
R	E	G	E	N	L	B	H
B	I	S	C	H	O	F	C
F	R	Ü	H	L	I	N	S

VI/b. Martin und die Gänse. Lies die Geschichte!

Martin sollte von Tours werden.

Er wollte aber nicht.

Er versteckte sich in einem Gänsestall.

Die waren aber sehr laut.

So war Martin schnell gefunden.

Nachdem er wurde,

ließ er die braten.

Lösung zu Wortsuchsel: Mantel, Pferd, teilen, Gans, Bischof, schnattern

MARTINSTAGGDOMINO

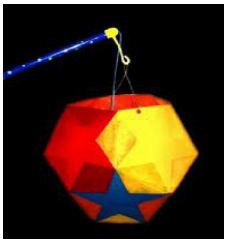

das Pferd

die Martins-gans

das Lied

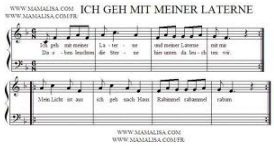

Sankt Martin

das Martins-brötchen

der Bettler

der Mantel

das Schwert

der Martins-umzug

die Laterne

Steckbrief St. Martin

Geburtsort: Savaria (Ungarn-Pannonia)
Religion: katholisch
Berufe: der Offizier, der Soldat, der Bischof
Bekleidung/Ausrüstung: der Mantel, das Schwert, der Stiefel, die Bischofmütze, der Bischofsmantel, der Bischofsstab, der Helm
Eigenschaften: gutherzig, mutig, religiös, fromm, lieb, gut
Namenstag: 11. November
Feier: der Laternenumzug, Martinsbrötchen teilen
Tiere: das Pferd,-e, die Gans, Gänse
Orte: Savaria, Amiens, Tours, der Gänsestall